

Birlik

17

BÜTÜN
ÜLKELERİN
İŞÇİLERİ
BİRLEŞİN!

11 HAZİRAN 1979

FİYATI 10 TL.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Merkez Organı

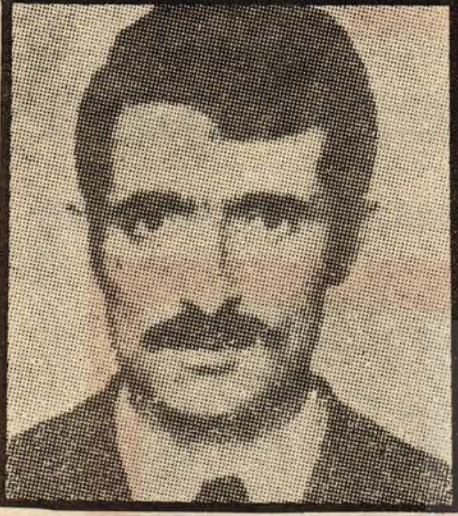
BAĞIMSIZLIK

DEMOKRASİ

SOSYALİZM

MÜCADELESİNDE EN ÖNDE

Doç. Orhan Yavuz'u Saygıyla Anıyoruz

Orhan Yavuz, bundan iki yıl önce Erzurum'da, faşist cinayet şebekelerinin düzenlediği planlı suikast sonucu katledilmişti. Otobüs durağında beklemekte olan arkadaşımıza otuz kırk kişi birden saldıran ve onu arkadan kuşatan saldırganlar, Erzurum'da sosyalist mücadelenin filizlenmesi için yorulmaz bir çaba içinde olan Orhan Yavuz'u bıçaklayarak öldürmüşlerdi.

Orhan Yavuz, faşistlerin karargâh olarak kullandıkları bu ilde, sadece anti-faşist güçlerin birliği için değil, işçi sınıfı sosyalizminin örgütlenmesi, kçk salması için de mücadele ediyordu. O, bizim mücadelemizin yiğit bir neferi idi.

Ölümünün ikinci yıldönümünde, mücadelesini büyüterek yaşıyor, militan anısı önünde saygıyla eğiliyoruz.

Faşist Saldırganlar Eskişehir İl Sekreterini Yaraladı

Eskişehir'de sosyalistlere ve tüm ilerlicilere karşı, giderek yoğunlaşan ve «resmî» himaye gören faşist saldırganlık, TSIP yönetici ve üyelerini boy hedefi olarak azgınlaştırıyor. Geçtiğimiz haftalarda faşist saldırganlar grubunun Parti yönetici ve üyelerine karşı giriştiği topyekün saldırının arkasından geçtiğimiz hafta Parti İl saymanı Engin Bahtiyaroğlu faşistlerin saldırısına uğrayarak yaralandı. Karnından şişlenmek suretiyle yaralanan ve tedavi altına alınan Bahtiyaroğlu'nun sağlık durumu iyidir.

Şehrin merkezindeki Parti binası önünde cereyan eden bu planlı saldırılar da gösteriyor ki, Eskişehir'de faşist saldırganlar, «özel» himayeye mazhar oldukları için cüretlerini artırmaktadırlar. Can güvenliğini korumakla görevli kişi ve kurumlar, bizzat kendileri can güvenliğini tehdit eder hale gelmekte, getirilmek istenmektedir.

Demokrasi düşmanlarının çok yönlü hesaplar peşinde olduğu günümüzde, saldırganlar kadar, himaye gördükleri mihraklar da «resmî» kimliklerinden arındırılmalıdır.

TSIP 5. Kuruluş Yıldönümünü Kutluyor

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi 5. kuruluş yıldönümünü, Ankara'da düzenlenen bir kapalı salon toplantısı ile kutlayacak. 16 Haziran 1979 günü spor salonunda yapılacak olan toplantıda 15 - 16 Haziran'ın da tarihsel önemi üzerinde durulacak ve TSIP'in siyasal tarihimizdeki beş yılı değerlendirilecek.

Kutlama günü ayrıca bir Parti Gecesi ile devam edecek ve gecede, Türkiye'nin çeşitli yerlerinden çağrılı olarak gelen folklor ekipleri gösteriler yapacak, halk ozanları geceye katılacak.

Türkiye Sosyalist Hareketinin TSIP'le kazandığı ivme ve boyut, Par-

tinin bilimsel politikalarıyla gündene güçlenmektedir. 5 yıllık mücadelenin bugün vardığı aşamada, artık geniş kitlelerin ortak özlemi haline gelen sosyalistlerin birliği ve demokratik güçlerin birlikteliği, TSIP'in varlığında somutlanmakta ve güvence sine kavuşmaktadır. Bu nedenle, Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin siyasal hayatımızdaki beş yılının değerlendirilmesi ve elde edilecek sonuçlar, emekçi sınıf güçlerimizin mücadelesinde geleceğe ilişkin görevlerimize ışık tutacak niteliktedir.

Kutlama toplantısı bu açıdan da önem taşıyor.

Diyarbakır'da TSIP'e ve Demokratik Güçlere Baskı Artıyor

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Diyarbakır il örgütü üyelerinden Ali Can Yıldırım'ın, Elazığ'a götürmekte olduğu Parti yayınlarından ötürü sıkıyönetimce göz altına alınması ve arkadaşımızın durumunu öğrenmek için görevlilere başvuran Parti GYK üyesi Ercan Civelek'in de aynı uygulamaya tabi tutulmasının ardından, Diyarbakır'da demokratik örgütler üzerindeki baskılar daha da yoğunlaştırılmıştır. Pek çok dernek binası, kapıları kırılarak aranmış, bir kısım dernek yöneticileri de gözaltına alınmıştır.

Ercan Civelek uzun bir süre göz altında tutulduktan sonra serbest bırakılmıştır.

TSIP Diyarbakır Merkez İlçe Başkanı Fahri Eryılmaz basına yaptığı açıklamada, artarak süren baskıları eleştirmiş ve özetle şunları söylemiştir:

«Olağanüstü durumun sürdüğü illerden biri olan Diyarbakır'da da, anti-demokratik uygulamalar sürmektedir.

Partimizin Merkezi Yayın organı BİRLİK Gazetesiyle birlikte, Partimizin politikasını destekleyen ve hiçbir şekilde yasaklanmamış olan bazı yayın organlarını Elazığ'a götürmekte olan Partimiz sempatisini Ali Can Yıldırım gözaltına alınarak, yayın organlarına el konulmuştur.

Arkadaşımızın durumunu sormaya giden Partimiz GYK üyesi ve Merkez İlçe Sekreterimiz Ercan Civelek arkadaşımız da hiçbir gerekçe gösterilmeksizin gözaltına alınmıştır.

Öte yandan Sosyalist Gençler Birliği (SGB) Diyarbakır Şubesi ve bazı demokratik kitle örgütlerinin dernek kapıları kırılarak aranmış ve dernek lokalleri tahrip edilmiştir. Bütün bunlar üstelik yüzlerce insanın gözleri önünde yapılmıştır. Bazı dernek yöneticileri gözaltına alınmıştır.

Partimize ve tüm demokratik güçlere karşı yürütülen bu yasadışı baskıları kınar, tüm demokrasi güçlerini gelişen anti-demokratizme karşı güçbirliğine çağırma görevi sayıyorum.»

TÖB-DER Bursa Şubesi Başkanı Sabri Biber Silahlı Saldırıya Uğradı

TÖB-DER Bursa şubesi başkanı Sabri Biber, geçtiğimiz hafta içinde faşist bir grubun silahlı saldırısına uğradı. Evinden çıkarken kurşun yağmuruna tutulan S. Biber, saldırıyı büyük bir tesadüf sonucu hafif yaralarla atlattı.

Başta işçi sınıfı sosyalistleri olmak üzere tüm demokrasi güçlerine karşı, gelişmekte olan planlı faşist saldırılar karşısında basireti bağlanan hükümet, olaylara seyirci kaldıkça, siyasal gericilik daha da azıtıyor, güpegündüz cinayetler işlemeye devam ediyor.

Eğitim emekçisi Sabri Biber'i yaralayanlar da «meçhul» oldular. İz bırakmadan kaybolduklarını uman faşistler ise, arkalarında artık ipucu diye, şeflerini bırakmaya başladılar. MHP genel yönetim kurulunun Ankara'da, bine yakın MHP'linin de Kahraman Maraş olayları nedeniyle Adana'da yargılandığı bir dönemde, hükümet saldırganların arkasını «kimlik tespiti» umuduyla kovalamaya de-

vam etmekle demokrasiye ve demokratik güçlere karşı ağır bir sorumluluk yüklenmektedir.

TSIP Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz, Sabri Biber'e gönderdiği geçmiş olsun telgrafında olayı planlı bir saldırı olarak nitelendirdi ve faşist saldırganlığa karşı köklü önlemler alınması gerektiğini belirtti.

Trabzon'da Faşistler TSIP Yönetici ve Üyelerine Saldırdı

Faşist saldırganlar 5 Haziran günü Trabzon'da Türkiye Sosyalist İşçi Partisi il yönetim kurulu üyesi Feridun Cihan ve Parti üyesi Erkan Dilaver'e saldırdılar. Parti yayınlarını abonele-re postalamak üzere PIT'ye gitmekte olan arkadaşlarımıza, taş ve sopalarla saldıran faşist grup, partili arkadaşlarımızın karşı koymasına üzerine kaçmak zorunda kalmışlardır. Faşist saldırganları Ülkücü Gençlik Derneği'ne kadar kovalayan partili arkadaşlarımız, son günlerde sürekli olarak faşist saldırılara maruz kalmaktadırlar.

Ama faşistler Pol-Bir üyesi sivil polislerin desteğinde, emniyet müdürünün gözetim ve himayesinde sürekli denedikleri bu saldırılardan gerekli dersi her defasında aldıkları, kendilerine işçi sınıfı sosyalistlerinin, anladıkları dilden her zaman konuşabileceklerini görüp öğrendikleri halde saldırlarına devam ediyorlarsa —ki ediyorlar— demokrasi görevi, onları cüretlerinden mihrakların üzerine yürü-meyi, sosyal demokrat hükümetin basiretsizliğini mahkum etmeyi gerektiriyor.

TSIP Ege (Ankara) Mahallesi Lokali Açıldı

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Ankara il ve ilçe örgütlerinin teşkilatlanma çalışmaları, açılan mahalle lokalleriyle yaygınlaşmaktadır. Geçtiğimiz hafta içinde Ege mahallesi TSIP lokalinin açılması nedeniyle bir toplantı düzenlendi.

Toplantıda bir konuşma yapan TSIP Merkez Yürütme Kurulu üyesi Veli Gürcan, içinde bulunduğumuz siyasal koşullara değinerek, bu koşulların mahalle halkı tarafından ifade ettiği anlamı dile getirdi. «Faşist saldırı ve cinayetler mahalle halkının yaşamına, can güvenliği üzerinde ağır bir tehdit olarak yansımaktadır» diyen ve sosyal demokrat hükümetin ekonomik-politikasının da, yine mahalle halkının yaşamında koyu bir yoksulluk ve pahalılık olarak gözle-nibildiğini sözlerine ekleyen Veli Gür-can daha sonra maoculuğun karşı-devrimci özünü açıklayarak ve mahalle halkını bu sapıklara itibar etmemeye davet ederek sözlerini bağ-ladı.

Ege Mahallesiinde TSIP lokali, mahallenin emekçi halkını tehdit eden çok yönlü olaylara karşı mücadelenin güvencesi olarak görülüyor. Toplantıya katılan yüze yakın emekçinin sempati ve ilgisi bunu kanıtladı.

5 YILIN BİLANÇOSU PARTİMİZİN İDEOLOJİK POLİTİK ÖRGÜTSEL HATTININ DOĞRULUĞUNUN KANITIDIR

Ahmet Kacmaz

Partimiz 5'inci yılını doldurdu. Bu 5 yıl boyunca dünyamızda hatırı sayılır değişiklikler oldu. Dünya devrimci sürecinin güçleri, özellikle Asya'da ve Afrika'da yeni yeni mevziler kazandılar. Sosyalizmin dünyadaki gücü ve etkinliği daha arttı. Kalıcı bir dünya barışı için verilen mücadelede önemli başarılar elde edildi. Emperyalizmin köşeye sıkışması süreci daha hızlandı.

5 yıllık dönemde kurulduğunda ülkemiz büyük çalkantılardan geçti! Partimiz 5 yıl önce 1974 Haziranı'nda kurulduğunda, 12 Mart faşizminden yeni çıkmıştı. 12 Mart dönemi boyunca askıya alınan demokratik hak ve özgürlükler ürkek bir şekilde yeniden kullanılmaya başlanıyordu. 12 Mart'ın estirdiği terör pek çok çevreyi etkisizleştirdiği gibi, çoğu kimseyi de yıldırılmıştı. Bu nedenle Partimiz'in kuruluşu öncesindeki çalışmalarımızda büyük müşküllerle karşılaştık.

Sosyalistlerin, diğer ilerici güçlerin 12 Mart döneminde büyük zayıflıklarının ve böylece anti-faşist mücadelede bir hayli etkisiz kılınmalarının nedeni, işçi sınıfımızın merkezi siyasi otoritesinin oluşturulamamış olması idi. Bu nedenle sosyalistlerin en acil gündem maddesi olan bu meselenin ciddi ve önemine yakışır biçimde ele alınması gerekiyordu. Demokratik hak ve özgürlükleri hayata geçirmenin, faşizme karşı etkili bir mücadele yürüterek ona geçit vermemenin yegâne güvencesi, işçi sınıfının siyasi örgütlenmesi olduğu gibi, emekçilerin iktidar mücadelesini yönlendirebilmek için, başkaca bir yol da yoktur. Bu söylediklerimiz, günümüzde çok bilinen ilkelerin ve doğruların gereksiz tekrarı gibi değerlendirilebilir. Oysa 1973'lerin sonlarında ve 1974'lerin ilk yarısında durum çok daha değişikti. Siyaset sahnesinde, açık işçi sınıfı örgütlenmesine geçmek bir cesaret olarak görünüyordu ve burjuvazinin buna izin vermeyeceğine inananlar çoğunlukta idi. Tüm çabalarımıza rağmen siyasi örgütlenmeye karşı olan ya da bu girişimi köstekleyen eğilimlerin inatlarını kırmak kolay olmuyordu.

Böylesi olumsuzluklara rağmen, en azından demokratik hak ve özgürlükleri hayata geçirmek için açık siyasi örgütlenmeyi gerçekleştirmek kaçınılmaz bir görevdi. Ve Partimiz bu görevin bizlere yüklediği sorumlulukla kuruldu.

Kurulduğu da çok isabet oldu. Böylece örgütlü sosyalist mücadele hakkının toplumsal kazanımı daha bir pekişti ve 12 Mart'ın hemen ertesindeki alabildiğine kısıtlı demokrasinin sınırları genişletilmiş oldu. Daha önemlisi, işçi sınıfının iktidar mücadelesinin ancak siyasi örgütlenmesinin yaygınlaştırılıp pekiştirilmesiyle mümkün olabileceği bir kez daha kanıtlanarak, işçilere, tüm emekçilere siyasi bir cazibe merkezi kazandırıldı. Ve bunların yanı sıra Partimizin kurulmasıyla, sosyalist örgütlenmenin gelişme süreci, —Partimiz'in kuruluşunun erken olduğunu söyleyenlere rağmen ve onların da siyasi örgütlenme konusundaki ısrarlı tutumumuzun doğruluğunu; Partimiz deneyiyle ister istemez kavramaları sonucu— daha bir ivme kazandı.

Partimiz 5 yıl önce böylesine anti-demokratik bir ortamda ve elverişsiz şartlar altında kurulmuştu. Bugün yine alabildiğine anti-demokratik bir süreç içinden geçiyoruz. Ve yine işçi sınıfının siyasi örgütlenmesindeki bölünmüşlük ve zaafı varlıklarını sürdürüyorlar. Ne ki 5 yıl içinde siyasi örgütlenmede, —şeklen görülmese bile— önemli gelişmeler oldu, nitel kazanım ve pekişmeler edinildi, çok değerli birikimler sağlandı. Böylece önümüzdeki döneme iyimserlikle ve güvenle bakmamız mümkün oluyor.

Kendimize, Partimiz'e, sosyalist hareketin geleceğine güvenimizin önde gelen nedeni Partimiz'in, yurdun dört bir köşesinde işçi sınıfından emekçi halktan gördüğü ilgi ve saygınlığın sürekli artmasıdır. Partimiz'in toplumsal etkinliğinin gün geçtikçe pekişmesidir. Bu kendiliğinden ya da tesadüfen ortaya çıkan bir olgu değildir. Partimiz işçilerin, emekçilerin en önemli bir ihtiyaçlarına, iktidar mücadelesinin örgütlenmesi meselesine çözüm getirmektedir. Ve bunu, bilimsel sosyalizmin kılavuzluğunda, ülke şartlarının somut tahlilinden hareket edilerek belirlenen doğru politikasıyla yapmaktadır. **Sağlam temeller üzerine oturmuş bir ideoloji, gerçekçi tespitlerden kaynaklanan doğru bir politika, ve işçi sınıfının disipliniyle, mücadele üslubuyla donatılmış bir örgütlenme... İşte Partimiz'in ayırtedici nitelikleri, onun sağlam bir şekilde emekçi kitleler içinde kökleşmesini sağlayan başlıca özellikleri bunlardır.**

Kuruluşumuzdan bu yana geçen 5 yıl boyunca sağlam ideolojimiz, doğru politikamız ve bilimsel örgütlenmemiz, pek çok zorlu sınavdan başarıyla çıkmamızı ve bugünkü gelişkinlik seviyesine ulaşmamızı sağlamıştır. Bunların sayısız örnekleri vardır. Dışımızdakiler ideolojik yanlışlara düşmüşler, politik yalpalamalar yapmışlar ve işçi sınıfının politik örgütlenmesindeki bilimsel anlayışla bağdaşmayan eksiklikler ve aksamalar göstermişlerdir. Buna karşılık Partimiz bu temel noktalarda baştan beri bilimsel sosyalizmin gereklerini kılı kılına yerine getirmiştir. Gelip geçen 5 yıl, yani hayatın kendisi, bu gerçeğin en büyük kanıtıdır. 5 yıl, Partimiz'in ideolojik, politik, örgütsel hattının doğruluğunu ispatlarken, diğerlerine de, hayatın kendisinin, yanlışlar konusunda şaşmaz mihenk taşı olduğunu gösterdi. Yanlışlarında ısrar edenler hep gerçeğin sert duvarlarına çarparak kendilerine geldiler, gelmeye devam ediyorlar.

Bir Partinin hayatında 5 yılın küçük bir süre olduğu açıktır. Ama bu 5 yıl bizim için büyük önem taşımaktadır. Çünkü bu 5 yılın muhasebesi bizim ileriye güvenle bakmamızı da sağlamaktadır. Sadece birkaç noktayı vurgulamak bile bu 5 yılın, Partimiz'in ve halkımızın mücadelesine katkısının önemini gözler önüne sermektedir.

Partimiz kurulduğundan bu yana anti-faşist mücadelenin teorik ve pratik gereklerini hakkıyla yerine getirmiş, özellikle demokrasi güçlerinin belirlenmesi ve anti-faşist safların beraberlik ve dayanışması konularındaki görüş ve çalışmalarıyla, bugün faşizme karşı birlik isteyen kitlelerin bu noktaya gelmelerine önemli katkıda bulunmuştur. Partimiz'i 5 yıl boyunca emekçi halka sevdiren saydığımız özelliklerinden birisi, —başlıcalarından birisi— budur.

Partimiz'in bir diğer belirgin özelliği de, sosyalist hareketin içinde bulunduğu durumu doğru tespit etmesi ve buradan hareketle sosyalist birliği savunması, bunu, gündeminin başta gelen maddesi haline getirmesidir. Sosyalist hareketin bölünmüşlüğü gerçeğinden hareketle, sosyalist birliği öngören politikamız, dışımızdakilerin alabildiğine engellemelerine ve olumsuzluklarına rağmen 5 yıl sonunda öylesine sağlam bir zafer kazanmıştır ki, bugün hiç kimse sosyalist birlik meselesini reddetmeye cesaret edememektedir. Çünkü çareyi sosyalizmde gören kitleler artık bu gerçeği kesinlikle kavramışlardır ve sosyalist hareketin birliğinden yanadırlar.

Artık Türkiye'de, ya bizim 5 yıldır yapıldığımız gibi sosyalist hareketin birliği savunulacak ve bunun somut gerekleri yerine getirilecektir, ya da aksi tutum ve davranışlarda bulunanlar kitlelerden iyice tecrit olup mevcut sınırlı desteklerini dahi yitireceklerdir.

Partimiz'in bir diğer belirleyici özelliği de, işçi sınıfının birliğinin en yüce biçimi olan proletarya enternasyonalizmine sınırsız sahip çıkması, enternasyonalizmin ülkemizde yaygınlaşması ve gereken saygınlığı kazanması için ideolojik ve politik çaba sarfetmesi, işçi sınıfı enternasyonalizminin gerektirdiği somut dayanışma görevlerinde üzerine düşeni yerine getirmesidir. Denebilir ki, Partimiz proletarya enternasyonalizminin gerçek değerinin anlaşılmasında ve sosyalist hareket içinde yaygınlaşmasında öncülük etmiştir. Ve 5 yıl boyunca dünyanın dört bir köşesinde olup bitenler Partimiz'in enternasyonalizme verdiği değer ne kadar doğru ve haklı olduğunu açıkça kanıtlamıştır.

16 Haziran işçi sınıfımızın tarihinde önemli iki kilometre taşı simgeler. Bundan 9 yıl önce, 1970'deki Büyük İşçi Direnişi, işçi sınıfımızın demokrasi mücadelesindeki öncü rolünü hiç bir tartışmaya yer vermeyecek şekilde kanıtlamıştır. 5 yıl önce, 1974'de Partimiz'in kurulmasıyla, işçi sınıfının müttefikleriyle birlikte iktidara giden yürüyüşünde, 16 Haziran'ın diğer önemli kilometre taşı konulmuştur. Şimdi önümüzde diğer kilometre taşları konulmak için bizleri beklemektedir. Zaman hızla akmakta ve bizleri bekleyen büyük yük görevler önümüzde durmaktadır. Partimiz ileriye güvenle bakmamızın, bizi bekleyen ciddi görevlerin üstesinden geleceğimize inanmamızın başlıca güvencesidir. Çünkü **«İktidar mücadelesinde işçi sınıfının partisinden başka silahı yoktur!»**

**ŞAN OLSUN TÜRKİYE SOSYALİST İŞÇİ PARTİSİ'NE!
ÇOK YAŞASIN SOSYALİZM!**

YARDIM HİKAYESİ—YILAN HİKAYESİ

Ekrem Çakıroğlu

Gündeme geldiğinden bu yana aylar geçmiş olmasına rağmen, her nasılsa «acil» sıfatını hâlâ yitirmeyen «acil dış yardım» hikâyesi geçtiğimiz hafta içinde nispeten netliğe kavuştu. OECD'ye üye bir kısım ülkeyle birlikte bazı uluslararası finans kuruluşlarının IMF'yle Paris'te yapılan görüşmelerin de «olumlu» yönde geliştiği bizzat Maliye Bakanınca açıklandı. Burjuva basını, IMF'nin nihayet «yumuşadığını» müjdeliyor! Oysa, hangi tarafın «yumuşatıldığı» gün gibi aşikâr. Tıpkı, IMF'nin «yumuşamasının» neler pahasına sağlandığı gibi...

Yerli sosyal demokrasi, işbaşına geldiğinden beri, «ekonomik darboğaz»ı geçebilmek amacıyla, tekellerin dümen suyundan ayrılmadığı için IMF batağında kulaç sallayıp durdu. Sonuçta varılan nokta, emperyalizm ve yerli ortaklarına yaramaktan, cümle gerici-faşist güçlerin ekmeğine yağ sürmekten öte, sosyal demokrasi de dahil olmak üzere hiç kimseye yaramadı. Sosyal demokrasi, tüm basiretsizliğine rağmen, sonuçta başına geleceklere bir ölçüde görebiliyor, değilse en azından sezinelebiliyordu. Bu yüzden IMF'yi daha «ucuza» ikna edebilmek için binbir dereden su getirerek, hazırladığı tedbir paketlerini aşama aşama uygulamaya sokarak, zaman zaman da «Batılı dostların» pervasızca «oltaya takılmış balığın çırpınışları» diye niteleyip kaale bile almadıkları türden kurusıkı çıkışlar yapıp serzenişlerde bulunarak zaman çalmaya çalıştı.

Aslında sosyal demokrasi zaman çalabilmek için nafile yere çabalarken, basiretsizliğini katmerleştiriyordu. Çünkü, devamlı alta güreştiği için habire puan kaybetmekteydi. Zaman «batı»nın yararına işliyordu. Çünkü, hem isteklerini dallandırıp budaklandırarak dayatabiliyordu, hem de yerli sosyal demokrasinin iyiden iyiye posasını çıkartabiliyordu. Sosyal demokrasi, «çare»yi emperyalizme daha fazla bordalamakta gördüğünden, emperyalizmin IMF eliyle dayattığı isteklere eli mecbur uymaktaydı. Geç de olsa, güç de olsa, IMF'nin çizdiği çerçevenin dışına nasılsa çıkılmadığından IMF işi ağırdan alabiliyordu. Bu yüzden tekellerin bazı «uyanık» sözcüleri de, «eninde sonunda nasıl olsa anlaşılacağına göre, IMF'nin istekleri bir an önce kabul edilmelidir» diye sosyal demokrasiye alenen akıl vermeye başlamışlardı son günlerde.

Sosyal demokrasi de aynı görüşte olduğunu icraatıyla gösterdi. IMF'yle görüşmeler başlarken, bazı KİT mallarının fiyatlarına sessiz sedasız getirilen yeni zamlar sadece bir örnek. Bir başka ilginç örnek de, ekmeklik buğday alımındaki devlet subvansiyonunun geçtiğimiz günlerde Bakanlar Kurulunca kaldırılmasıdır. Böylelikle buğday taban fiyatında çok küçük bir artış olmasına rağmen, —aslında reel fiyatlarda düşme söz konusudur— önümüzdeki günlerde ekmek fiyatları bütün Türkiye'de büyük ölçüde artacaktır. İşte bu tipik bir IMF reçetesidir. Zaten, IMF heyetinin, Türkiye'yi son ziyareti sırasında buğday ve gübre subvansiyonlarının kaldırılmasını şart koştuğu günlük basının sütunlarına dek yansımıştı.

Görüldüğü gibi, IMF, buğdaydan gübreye kadar hemen her işe burnunu sokabilmenin rahatlığı içindedir. Hal böyle olunca, zaman diye bir derdi de olmamaktadır. Bu yüzden de, pek çok çevrenin dereyi görmeden paçaları sıvamasına rağmen, «acil dış yardım» hikâyesi uzadıkça uzamaktadır. Aciliyetinden bir şey kaybetmediği için de, sosyal demokrasinin hızla yıpranmasına yol açmaktadır. Böylelikle emperyalizm bir taşla iki kuş vurmaktadır. Hem ülkemiz ekonomisini evire çevire yoğurup «kıvama» sokmakta, hem de sosyal demokrasinin kitlelerden iyice tecrit olup emperyalist-tekeli dayatmalar karşısında aczini derinleştirmesini sağlamakta, bir diğer deyişle sosyal demokrasinin kayıtsız şartsız teslimiyetinin koşullarını yaratmaktadır. Şu halde, yardım hikâyesinin yılan hikâyesine dönmesinden doğal bir şey olamaz!

Önümüzdeki günlerde, bu yılan hikâyesini kısa kesebilmek için sosyal demokrasinin yeni tavizler vermesi muhtemeldir. Ancak, bu sefer de sağlanan sınırlı kredilerin kullanılması sorunu, sosyal demokrasinin başına yeni belalar açacaktır. Aslında, IMF'nin —tam «yeşil» olmasa da— «açık yeşil» ışığı yakmasıyla birlikte, kavga başlamıştır bile. Alınan paraların çarçur edilmemesini, yani kendilerine aktarılmasını isteyen tekeller, tüm güçleriyle yüklenmekte, çarşaf çarşaf ilanlarıyla meydan okumaktadırlar.

Sosyal demokrasi, tekellerin sorumlusu oldukları bunalımı tekellere toz bile kondurmadan aşma misyonunu üstlendiği için, tekellerin değirmenine su taşımaktan gayri bir şey yapmamakta. Taşıma suyla değirmen dönmeyeceği için de, kısa aralıklarla da olsa, yılan hikâyesi daha epey sürecektir. Ta ki, işçi sınıfımız öncülüğündeki emekçi halk güçlerimiz, hikâyeyi kökten halledip bir köşeye atana dek...

Bakanlar Kurulu buğdaydan hazine desteğini kaldırdı

5 liralık ekmek 9 lira oluyor

İL	Shiddetli Fiyat	Mühtesem Fiyat	İL	Shiddetli Fiyat	Mühtesem Fiyat
İstanbul	400 kurus	720 kurus	Edirne	400 kurus	720 kurus
Ankara	500 kurus	900 kurus	Sakarya	500 kurus	900 kurus
İzmir	400 kurus	720 kurus	Bursa	500 kurus	900 kurus
Antalya	500 kurus	900 kurus	Diğer	500 kurus	900 kurus

ANKARA (Haber) - Bakanlar Kurulu, yeni buğday taban fiyatları açıkladı. Ülkedeki buğday üreticilerine olan bütçe desteğinin kaldırılmasıyla birlikte, buğday taban fiyatları 5 liradan 9 liraya çıkarıldı. Ülkedeki buğday üreticilerine olan bütçe desteğinin kaldırılmasıyla birlikte, buğday taban fiyatları 5 liradan 9 liraya çıkarıldı. Ülkedeki buğday üreticilerine olan bütçe desteğinin kaldırılmasıyla birlikte, buğday taban fiyatları 5 liradan 9 liraya çıkarıldı.

Taban Fiyatları ve Bir Pabuçta İki Ayak

Ecevit Hükümeti buğday taban fiyatlarını saptadı. Fiyatlar, kalite ve bölgelere göre, geçen yıla oranla %20-40 arasında bir artış sağlıyor.

Buğday üreticilerinin %40 oranındaki bir taban fiyat artışı elde etmekle gerçek gelir düzeylerini koruyamadıkları bellidir. Çünkü, son bir yılın enflasyon hızından doğan boşluğu, ne %40'lık artış kapatabilir, ne de tarımda verimliliğin böylesi rol oynayacak kadar gelişmesi vardır.

Fiyatlara ilk tepkinin üreticilerden gelmesi doğaldır. Çünkü üretici, her şeyden önce, satıcı olduğu oranda artan taban fiyatlarından yarar görmektedir. Artışa ikinci tepki, tüketicilerden gelebilir. Çünkü tüketici, taban fiyat artışlarının kendisine yansımaları önleyecek tedbirler alınmadığı sürece bu artıştan zarar görecektir. Buğday taban fiyatlarının artışından rahatsız olan ve bunu dile getiren üçüncü kesim ise, tekellerdir. Onlar, hükümetin, bu artışları tüketiciye yansıtılmak için devlet subvansiyonuna başvuracağından ve kendilerinin (!) olması gereken mali kaynakların heba edileceğinden korkmaktadırlar. Ve nihayet artışı fazla bulan bir diğer kesim de, dış kredi kaynakları ve IMF'dir. Onlar, devletin güvenliliğini (!) emekçi sınıflara daha çok kemer sıkıracak bir tutumda görürler.

Hükümetin bu konuda iki ayağı bir pabuçtadır. Geniş üretici kitlesinin tepkisini böylesi düşük artışlarla karşılamak mümkün olmayacaktır. IMF'den gelecek kredileri sağlama bağlamak için, fiyat artışlarının tüketicilere itikâlinde araya girmeyecektir ve buğday piyasasını kendi «serbest» kurallarına terkedecektir.

Buğday'ın, belirlenen ilk fiyat düzeyinde kalması ise mümkün olmayacaktır. Belirlenen fiyata buğdayı ilk satan küçük üreticidir. Alıcısı ise %15 Toprak Mahsulleri Ofisi, %45 tüccar ve değirmencidir. Geriye kalanı üretici tüketir.

TMO, elindeki buğdayı yıl içinde ve belirlenmiş ilk fiyat üzerinden un fabrikatörlerine satar. Tüccar, depoladığı buğdayı, yıl içinde sürekli yükselen fiyat grafiğine göre yine aynı alıcıya satar. Üretici durumundaki zengin köylü de bu fiyat artışlarını izleyerek buğdayını tedrici olarak elden çıkarır. Olan, ilk fiyat üzerinden ve zorunlu olarak buğdayını hemen elden çıkaran küçük üretici ile, dar gelirli geniş tüketici kitlesine olur.

Bu piyasa mekanizmasına egemen olamadığı için, fiyat farklarını, tüketici yerine üstlenmek zaman zaman hükümetin araya girmesi mümkün olurdu. Oysa böyle bir rizikoyu Ecevit Hükümetinden beklemekte artık hayır yok gibi.

Hükümetin iki ayağı bir pabuçtaysa, bu, hiç kimseye yaranmasının mümkün olmadığından değil, tekellere yaranmak isteyen tutumundandır. Buğday taban fiyatları düşük tutulmakla hükümet bu tercihi yeni-

den açığa vurmuştur.

Kalite, bölge farklılıkları, toprak büyüklüğü ve verimliliği yönünden kademeli bir taban fiyatı uygulaması, bu düzende üretici ve tüketici konumundaki emekçilerin ortak çıkarlarını yansıtabilir.

Bugün için uzun sözün kısası, buğday taban fiyatlarını bir kere daha IMF saptamıştır!

Gerici Siyasi Emelleri Yokuşa Sürülen Demirel Gittikçe Hırçınlaşıyor

AP'nin başı son günlerde iyice zıvanadan çıktı. Partisine mensup milletvekillerine «27 Mayıs'ın, 1 Mayıs bayram ve tatillerinin kaldırılması»ni öngören yasa tasarıları verdiriyor, 141-142'yi Anayasa'ya aykırı bulan askeri mahkemelere veryansın ediyor, emekli generallerle yasa dışı toplantılar düzenleyerek faşist saldırılara psikolojik zemin hazırlıyor ve son olarak bir bakan atanmasını vesile ederek Cumhurbaşkanı'na pür şiddet saldırıyor.

Türkiye'ye «yardım» konusunda paranın ucu görüldükten sonra Demirel'in hız verdiği bu gerici siyasi çıkışların amacı açık. Hassas bir denge ile işbaşında duran Hükümet'i düşürerek yeni bir MC denemesine soyunmak ve böylece bir yandan faşistlerin işbirliğiyle gerici emellerini gerçekleştirmeye çalışarak emekçi halka kan kustururken, diğer yandan Batı'dan sağlanacak imkânlarla «Türkiye'yi kurtarmak»!

İşte Demirel bu planlarını gerçekleştirmek için bir fırsat olarak gördüğü, Devlet Bakanı Enver Akova'nın istifasıyla ortaya çıkan boşluğun, bir süre önce AP'den ayrılmış bağımsız milletvekilli Hasan Korkut'un Cumhurbaşkanı'na da onaylanarak Devlet Bakanlığı'na atanmasıyla giderilmesini bir türlü hazmedemiyor ve Cumhurbaşkanı'ndan âdeta «bir MC ortağı gibi davranmamasının» hesabını soruyor!

Bir zamanlar Birlik Partisi'nden, Demokratik Parti'den «mebus pazarları» kurarak transfer ettiği milletvekilleriyle kurduğu hükümetlerin Cumhurbaşkanı'na onaylanmasını Anayasa'ya pek uygun bulan Demirel'in hükümetlerin düşürülüşünü «Bulun 226'yı, düşürün!» diyerek Meclis iradesine bağladığı da hatırlanınca, bu kez Cumhurbaşkanı'na «irade»sinden medet umması kendi «demokrasi» anlayışında ne denli samimiyetsiz olduğunu açıkça ortaya koyuyor.

Cumhurbaşkanı'nın AP bildirileriyle ilgili olarak yaptığı açıklama ve Meclis Başkanlığına gönderdiği mektup ise, bir yandan konuya yeni boyutlar kazandırarak «Cumhurbaşkanı'nın görev ve yetkilerini» tartışmaya açarken, bir yandan da Demirel ve AP'yi hakettikleri gibi terslemektir. 1961 Anayasası'nın 12 Mart dönemindeki gerici değişikliklerle nisbi demokratik özünün önemli ölçüde zede-

lendiği ve bugün halkımızın acil talebinin Anayasa'nın demokratikleştirilmesi, demokratik hak ve özgürlükleri kısıtlayan yasa ve uygulamaların kaldırılması olduğu düşünülünce, «Cumhurbaşkanının görev ve yetkileri» ile ilgili bir tartışmanın ne kadar «tali» bir konu olduğu açıkça ortaya çıkar. Ancak AP liderinin gerici siyasi emelleri için Anayasal kurumlara denizce saldırma girişimlerinin gerekli «çıkış»larla dizginlenmesinde yarar vardır.

Aslında AP lideri her olayı «bir bardak suda fırtına kopararak» kendi gerici iktidarına gidecek yolu açma girişimleri boşa çıkınca, «bir kaşık su da boğulmanın» çaresizliğini yaşayıp durmaktadır. Adeta faşist elebaşlarıyla yarışarcasına azgın sağ güçleri çevresinde toparlamaya çalışırken, Cumhurbaşkanının kişiliğinde ifadesini bulan «ittidalli muhafazakâr» siyaseti dahi karşısına almakta bu denli ölçüyü kaçırmaya bunun açık kanıtıdır.

TSİP: Demirel Demokrasiye Tahammülsüzlüğünü Kanıtıyor

AP'nin ve demokrasi düşmanı gerici cephelerin başı S. Demirel'in ardarda gelen son gerici çıkışları üzerine Türkiye Sosyalist İşçi Partisi MYK üyesi Ali Kar geçen hafta basına şu açıklamayı yaptı:

«Siyasi gerici, özellikle AP ve Demirel kanalıyla büyük bir cüret ve pervasızlıkla saldırıyor. «Hürriyetçi Demokrasi» deyimini ağızından düşürmeyen Demirel 141 ve 142'nci maddelerin Anayasa Mahkemesi'ne gönderilmesini sağlayan Sıkıyönetim Mahkemeleri'nin kararlarını yakışsız bir lisan ve tavırla horluyor. Bunu yaparken pek hayran olduğu ABD'de demokrasiyle bağdaşmayan böylesi ceza maddelerinin bulunmadığını unutmamış görünerek «Hürriyetçi Demokrasi» konusundaki ikiyüzlülüğünü bir kez daha kanıtıyor.

Bu kadarla kalmıyor. 27 Mayıs'ta, onun getirdiği Anayasa'ya alenen saldırıyor. Böylece bu günkü kısıtlı demokrasiye bile tahammülsüzlüğünü ortaya koyuyor.

İyice şirazeden çıkmış olan bu sabık Başbakan daha da ileri gidiyor. Emekli generallerle kanun dışı toplantılar düzenliyor. Bu toplantıda en saldırgan bir tavırla antikomünizm yaparak demokrasi düşmanlığına hız veriyor. Kendi temsil ettiği sermayeci çizginin dışındaki siyasi akımları, «komünistlerin yönettiği iç tehlike» olarak gösterip, onlara karşı silahlı savaş çağrılarını çıkartıyor, bu uğurda öleceklerin «şehit» olacaklarını diyebilecek kadar ölçüyü kaçırıyor.

Hükümet'in bir an önce düşürülmesi, siyasi gericilerin öylesine gözlerini karartmış ki, Demirel'in Partisi, bir bakan ataması işlemini bile hazmedemeyip, Cumhurbaşkanı'nı da diline doluyor.

Kendisiyle, yani siyasi gericilikle açık işbirliği içinde olmayan herkese saldırıp bu zihniyetin ülkemiz için MC dönemlerinden de beter, tam anlamıyla demokrasinin rafa kaldırıldığı bir geleceği öngördüğü artık kesinlikle anlaşılabilir. Bu nedenle demokrasi saflarında yer alanların bugün acil görevi, elbirliğiyle antidemokratik saldırıları göğüslemek ve faşizm özelemlerine geçit vermemektir.»

EMPERYALİZME BAĞIMLILIĞIN HAZİN SONU:

Türkiye'nin İç Politikasına Müdahale Yoğunlaşıyor

«Türkiye'ye OECD çerçevesinden yardım kararlaştırıldı», «IMF yeşil ışık yakacak», «taze para geliyor» derken son günlerde konunun bir başka boyutu tartışmalarda canlılık kazanarak geliyor. Ve böylece Batı'nın yardımı karar verdikten sonra Türkiye'nin «politik yaşamı»nı Washington ve Bonn gibi emperyalist mihraklardan yönlendirme emelleri açıkça ortaya çıkıyor.

Bu konuda «densizliğin» şampiyonluğunu yine «kendi yandaşı faşist ve gerici iktidarlara işbaşına getirmek kendi çıkarları için ülkelerin içişlerine karışmak» misyonunu yıllardır uygulayagelen ABD yaptı. ABD Dışişleri Bakan Yardımcısı Warren Christopher Washington'da verdiği bir demeçte «partizan görüş ayrılıklarının bir yana bırakılarak verdiği bir yati dönemdeki ekonomik reform tasarılarının desteklenmesini», «muhalefetin bu konularda hükümete yardımcı olmasını» istedi. Bu demeci, vakti birliğinde AP'nin başına geçmek için eski bir ABD başkanıyla kolkola çekilmiş fotoğraflarını parti kongresinde delegelere dağıtan ve böylece siyasi ihtirasları için bir başka ülkenin, hem de en azılı emperyalist ülkenin başkanıyla yakınlığını kullanmaktan perva duymayan Demirel'in «sert» çıkışı izledi. Daha sonra ise Almanya Başbakanı Helmut Schmit'in Türkiye'ye yardım konusunda görevli özel temsilcisi Dr. Klep'in Türkiye'de «Büyük bir koalisyonla gidilmesi»ni öneren sözleri Christopher'in demeciyle bir ölçüde çelişse de «Batı'nın Türkiye'nin politik atmosferini yönlendirmede ne ölçüde kararlı olduğunu ortaya koydu.

Ortaya çıkan tablo yıllardır gerici siyasi iktidarla sürdürülen emperyalizme bağımlılık ilişkilerinin verdiği çarpıcı boyutları açıkça gözler önüne sermektedir. «Batılı çevreler «Parayı veren düdüğü çalar» kafasıyla «yardım yapıyorum, politik hayatınıza karışırım» tavrına artık iyice hız vermişlerdir. Bu işi hem de öylesine pervasızca ve rastgele yapıyorlar ki, «Türkiye'yi kurtarma» konusunda aralarında görüş ayrılığına düşüyorlar. Washington «Muhalefet iktidarı desteklesin» diyor, Bonn ise «Büyük bir koalisyon kurulması»ndan yana.

Bu trajik - komik gelişmeler karşısında, yıllardır uyguladıkları ekonomi politikalarıyla ülkemizi emperyalist çevrelerin «yardımına muhtaç hale getiren Demirel'lerin «Carter'in masasına yumruk vuran adam» edalarıyla «bağımsız»lıktan yana söz etmeleri ise tam bir ikiyüzlülük örneğidir.

Ülkemizin, emekçi halkımızın çıkarlarını ilgilendiren her alanda olduğu gibi, bağımsızlığın korunması ve sağlanması konusunda da yapılması gerekeni yıllardır işçi sınıfı sosyalistleri söyleyegelmişlerdir: Emperyalizmle bağımlılık ilişkilerine her alanda son vermek ve bu bağımlılık ilişkilerinin sürdürülmesinin baş nedeni olan sömürü düzenini ortadan kaldırmak.

İşte emekçi halkımızın önündeki tek seçenek budur.

Kürt Siyasi Mültecileri Baas Tuzağına İtmek Ahlâka ve Uluslararası Anlaşmalara Uymaz

Irak'da iktidarı elinde bulunduran Baas Partisi'nin, ülkedeki sosyalist ve demokratik güçlere yönelik ve giderek artan baskı ve saldırıları karşısında pek çok Kürt, siyasi mülteci olarak Türkiye'ye sığınmak zorunda kalmıştı. Irak'da Kürt ulusal demokratik hareketi ve bütün komünistler üzerinde, siyasal suikastlar ve toplu cinayetler şeklinde gelişen Baas gericiliği, dünyanın bütün ilerici güçleri ve insan hakları savunucuları tarafından kınanmaktadır. Baas yönetiminin, uluslararası anlaşmaları hiçe sayarak bu politikası karşısında Türkiye'nin aldığı siyasal tutum ise hiç de olumlu değildir. Petrol hesabına dayanan bir ödünçü politika, Türkiye hükümetini, insan haklarını ve uluslararası anlaşmaları hiçe sayacak bir noktaya sürüklemiştir.

Baas'ın zulmünden kaçan Kürtlerden Mazhar Geylani (Şeyh Kevkes) ve 20 arkadaşı, siyasi mülteci olarak 4 yıl önce Türkiye'ye sığınmışlar, uluslararası anlaşmaların güvencesi altında, Türkiye'de yaşama hakkı talep etmişlerdir.

Bildirildiğine göre, Hükümet, bilinen çevrelerden yükselen gerici kışkırtmalar karşısında Geylani ve 20 arkadaşını Irak'a iade etme kararı almış, ancak CHP Hakkâri milletvekili Ahmet Zeydan'ın girişimiyle ve başbakan Ecevit'in aracılığıyla, Irak'a iade işlemi geçici olarak durdurulmuştu. Kürt mültecilerin Suriye veya Kıbrıs'ın Türk kesimine gönderilmesi alternatifleri üzerinde durulmaya başlanmıştı.

Başta Maocu «Aydınlık» gazetesi olmak üzere, bu aşamada devreye giren gerici siyasal mihraklar, 21 Kürt siyasi mültecinin Irak'a iade edilmesini, aksi halde Hükümetin, baskılar karşısında geri adım atmış olacağını

1975 yılında Irak'taki savaşta Kürtler yenilgiye uğrayınca yeniden Türkiye'ye kaçtı. Aynı dönemde Türkiye'ye sığınan bir çok Kürt savaştan sonra Irak hükümetine iade edilmesine rağmen Şeyh Kevkes nüfuzunu kullanarak Türkiye'de kalmasını başarmıştı. Irak uyruklu Şeyh Kevkes, geçen yıl Suriye üzerinden Türkiye'ye geçen ve Hakkâri'de bulunan Şeyh Kevkes vatanına sığınması da vardı. Zeydan'ın CHP İl Örgütü ile ni kabul etmesi Kevkes'in siyasi durumunu netleştirmişti, ve Şeyh Kevkes'in vatanına sığınması da vardı. Zeydan'ın CHP İl Örgütü ile ni kabul etmesi Kevkes'in siyasi durumunu netleştirmişti, ve Şeyh Kevkes'in vatanına sığınması da vardı. Zeydan'ın CHP İl Örgütü ile ni kabul etmesi Kevkes'in siyasi durumunu netleştirmişti, ve Şeyh Kevkes'in vatanına sığınması da vardı.

name bile yeterince belgelemektedir. Duruşmalarda AP'lilerin savunma avukatlığını üstlenmeleri ve AP milletvekillerinin sanık faşistlere cesaret vermek istemesine boy göstermeleriyse bir zamanların iktidar ortaklarının suç ortaklığını sürdürdüklerinin açık kanıtıdır.

K. Maraş davasında sanıkların cezalandırılmaları önemlidir. Ve faşist cinayet sanıklarının tutulduktan sonra kaçırılması gibi bir durum hele böyle bir davada affedilemez, dahası canilerin eylemine ortaklıktan başka bir anlam taşımaz. Bu açıdan, katliamin elebaşlarından MHP Maraş il yöneticisinin ne olduğu bilinmeyen bir hastalıktan dolayı hastanede olup, mahkemeye gelmemesi, yine elebaşlık eden birtakım faşistlerin tutuksuz sanıkların arasına karışarak kaçma girişiminde bulunduğu yolundaki haberler demokrasi güçlerince kaygıyla karşılanmaktadır.

Ancak iş sanıkların cezalandırılmasıyla bitmeyecektir. Bugün Maraş olayları dolayısıyla MHP mahkeme önündedir. İl yöneticisi, üyeleri, ülkücüleri ile yargılanmaktadır. Ancak yalnızca bunların cezalandırılması ile dava bitmeyecektir.

Maraş olaylarında MHP bir kere daha suçüstü yakalanmıştır. Demokrasi güçlerinin tüm uyarılarına rağmen MHP'nin kapatılması için bir türlü bulunamayan (!) gerekçe artık yadsınamayacak şekilde ortadadır. MHP kapatılmalı, faşist odaklar dağıtılmalıdır.

K. Maraş Dâvâsı ve Ortaya Çıkan Gerçekler

Aralık ayı içerisinde meydana gelen ve 11 yurttaşın faşist saldırganlarca katledildiği Kahramanmaraş olaylarıyla ilgili dava geçtiğimiz günlerde başladı. Faşistlerin bir sinemaya bomba atarak yarattıkları provokasyondan sonra iki ilerici öğretmenin cenaze töreninde gelişen olayların ardından, faşistler Maraş'ın içinden ve çevre köylerinden topladıkları kişileri de kışkırtarak Alevi yurttaşların oturdukları mahallelere saldırıya geçmişler, kentteki ilerici, demokrat, sosyalistlerin evleri ve işyerlerini tahrip ederek, önelerine geleni ana karnındaki bebeklere varıncaya dek katletmişlerdi.

K. Maraş olayları davasının başlamasıyla faşistlerin insanlık dışı yüzleri bir kez daha sergileniyor. Ne var ki bu arada olayları çarpıtma girişimleri de gözleniyor. Burjuva basını olaylara yer verirken, hunhar katliamları «kötü insanlar»ın yaptığı, sanık sandalyesinde «sağcı ve solcuların birlikte oturduğu» şeklinde bir uşup kullanıyor. Bunlara yer yer mezhep çatışması yorumları da ekleniyor. Oysa, K. Maraş'ta yaşananın «sağsol çatışması» değil, faşist bir saldırı olduğunu savcının hazırladığı iddia-

ABD, Avrupa'ya Meydan Okuyor

10 HAZİRAN AVRUPA
PARLAMENTOSU
SEÇİMİNİN ÖNEMİ

10 Haziranda eski Avrupa Ortak Pazarı, şimdiki adıyla Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) ülkelerinde «Avrupa Parlamentosu» için tek dereceli seçim yapılacak. AET Avrupa'sında «uluslar-üstü» bütünlüşmeyi hedefleyen ve Avrupa'da tekeller hâkimiyetini daha ileri aşamalara vardiirmek isteyen çevreler için bu seçim yeni bir fırsat olarak görülüyor.

PETROL SAVAŞI

Selçuk Çalhan

Başta ABD olmak üzere, kapitalist ülkelerde gittikçe büyüyen «petrol krizi» şu günlerde doruğa ulaştı. Ve sözkonusu «petrol krizi», ABD ve Avrupa kapitalist metropoller arasında tam anlamıyla bir «petrol savaşı»na dönüştü.

Günümüzde, kapitalist emperyalist sistemin en önemli sorunlardan biri enerji bunalımıdır. Bilindiği gibi, enerji bunalımı tekeli kapitalizmin doğurduğu bir olgu olarak ortaya çıkmaktadır. Yaşadığımız yüzyılda petrol dışında enerji gereksinimini karşılayacak başka enerji türleri henüz gelişme aşamasındadır. Nükleer enerji ve başka türden enerji kaynakları gereksinimleri karşılayacak nitelikte değildir.

«Petrol krizi» son on yıl içinde, giderek artan grafik çizmiştir ve grafik çizgisi tehlikeli noktalara ulaşmıştır. Bunun nedeni, petrol tekelinin aşırı kâr hırsı ve bunun dışında başka bir şey tanınamalarıdır.

Dünyamızda petrol tüketiminin önemli bir kısmı, Yakın Doğu ülkelerinin petrol üretimleriyle karşılanmaktadır. Ancak, şimdiye değin bu petrol üreten ülkelerin bir kısmında, tekeli petrol şirketleri egemen olmuştur. Fakat, son zamanlarda İran'da anti-emperyalist hareketin başarıya ulaşması ve ardından, ABD'nin İsrail ve Mısır'ı koluna takarak, Ortadoğu'da egemenliğini perçinleme girişimleri, bölgedeki petrol üreten ülkeleri kuşkulandırmıştır. Örneğin, her zaman ABD'nin yanında yer alan Suudi Arabistan ve Arap Emirlikleri, bu kez ABD'ye rest çekmişlerdir. Bu olgu, petrol üreten ülkelerin ABD'nin Ortadoğu'da giriştiği oyunlarına karşı ulusal çıkarlarını korumaktan kaynaklanmaktadır. Petrol üreten ülkeler petrollerini yok pahasına tekeli petrol şirketlerine sunmaktan vazgeçerek ürünlerine zam yapmışlardır.

Petrol üreten ülkelerin bu kararları aynı zamanda emperyalist ülkelerin petrol konusundaki çelişkilerini ve niyetlerini de gün ışığına çıkartmıştır.

Şimdi emperyalist ülkeler arasında şiddetli bir petrol mücadelesi başlamıştır. Başta ABD olmak üzere, emperyalist ülkeler petrol sorununun çıkış kaynağı olarak petrol üreten ülkelerin aldığı önlemleri göstermeye çalışmaktadır. Oysa, sorunun özü tekellerin daha çok kâr hırsından, enerji piyasasının elde etme mücadelesinden ve bunun doğal sonucu olarak tekel arasında çelişkilerin sertleşmesinden kaynaklanmaktadır.

Bu konudaki en somut veri, geçenlerde Carter'in işlenmiş petrole, varil başına 5 dolar prim verileceğini açıklaması olmuştur. Carter'in amacı, ABD'ye daha çok petrolün girmesini sağlamak, stoklarını güçlendirmek ve Avrupalı petrol şirketlerinin şah damarını kesmektir. Petrol savaşında şu anda görünen mücadele, basit bir deyişle «kapanın elinde kalması» mücadelesidir. Böylece, emperyalistlerin yedek stoklarını artırma uğraşları yapay bir «darlık» yaratmaktadır.

ABD'nin ülkesine giren petrole prim ödemesi, Avrupalı tekelini tehdit ettiği kadar da telaşlandırmıştır. ABD'nin kapitalist Avrupa'ya giden petrolün bir bölümünü kendine yönlendirmeye çalışmasında en fazla etkilenen ülke F. Almanya olmuştur. Avrupa'nın patronluğunu ele geçirmeye çalışan F. Alman tekelileri bu durumdan büyük zararlar görme eğilimine gelmişlerdir. Yüzde 4'lük kalkınma hızına ulaşmayı amaçlayan F. Almanya, ABD'nin petrolü emmesini durdurmayı başaramazsa, bu planları hayal olacaktır. Bunun üzerine F. Almanya Başbakanı Schmid alelacele Carter'le görüşmeye gitmiştir.

Emperyalizm mevzilerinden geriledikçe, ve bunalımlara düştükçe, hemcinslerini yok etme pahasına da olsa hareket edebilmektedir. Petrol krizi bunun en somut örneği olmuştur. Şimdi, ABD, Avrupa tekelini çökertme pahasına da olsa petrolü kendine akıtmaya uğraşmaktadır. Ve bu durum emperyalist tekel arasında son yılların en büyük sürtüşmelerine sahne olmaktadır. Schmid'in Washington'a gitmeden önce, «enerji sorununa çözüm bulunamazsa gelecek 20 yıl içinde petrol yüzünden savaş çıkabileceğini» söylemesi, sorunun ne denli ciddi olduğunu göstermektedir.

Seçim sonuçlarının yol açacağı yeni gelişmelerin alacağı yön, ABD - Avrupa arasındaki ekonomik ve politik ilişkilerin geleceği bakımından da önem taşıyor. Zira Avrupa Parlamentosu seçimleriyle «bütünlüşme» yolunda bir adım atıldığı şu sıralar, aynı zamanda ABD'nin Avrupa üzerinde ağır bir ekonomik saldırıya geçtiği zamana rastlamaktadır.

Meselâ kendi ülkesinde dev şirketlerin uluslararası serbest piyasadan petrol ürünleri ithalatını özel primle desteklemeye karar veren ABD, «Atlantik Dayanışması» dediği şeyin neye yaradığını göstermiştir: herşeyden önce ABD'nin çıkarı!

ABD, diğer enerji kaynakları yanında kendi topraklarında çok zengin petrol yataklarına sahip. Bunları da tam bir savurganlıkla kullanıyor. Bir Amerikalı, bir Fransız'a kıyasla iki buçuk misli fazla enerji tüketiyor. Dünya toplam nüfusunun yüzde 5'ine sahip olan Amerika, dünyanın toplam enerjisinin yüzde 30'unu tüketmekte.

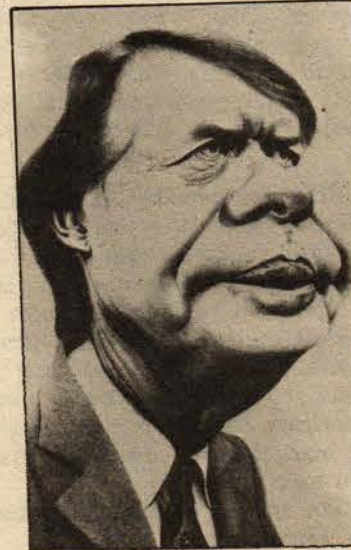
ABD Hükümeti bu durumu biraz olsun değiştirmek için, son Orta Doğu gelişmeleri sonucunda doğan petrol krizinin Avrupa ülkelerinde yarattığı zorlukları görmezlikten geçerek, hiçbirşey yapmıyor. Yapması için onu zorlayan esaslı bir neden de yok. Zira kapitalist AET hükümetleri, uluslararası petrol şirketlerinin türlü manevralarına karşı emekçi kitlelerin çıkarlarını koruma doğrultusunda gerekli önlemleri almaktan ıstarla kaçıyorlar. ABD'nin primle desteklediği petrol Rotterdam gibi serbest pazarlardan sağlanmakta. AET ise bu pazarlarda fiyatları kontrol etmeye bir türlü yanaşmamakta. Bu durumda fiyatlar durmadan artıyor, artmakta da devam edecek. Bu böyle sürdükçe bizzat AET hükümetlerinin izledikleri siyaset sonucu, Avrupa'nın petrol sorununun çözümü ABD'nin «insafına kalmış» oluyor.

Bunun nedeni Avrupa'nın ABD'ye ekonomik ve politik bağımlılığıdır. Bu yüzden AET ülkeleri, zaman zaman Washington'a son derece ölçülü ve saygılı «uyarılar» yöneltse bile, ABD hegemonyası altında oynanan oyunun kurallarını kabullenmek, dolayısıyla sonuçlarına da katlanmak zorundadırlar. Bu durumu kendi çıkarı doğrultusunda değerlendiren ABD, çağın büyük sorunlarının çözümüne katkıda bulunabilecek, bloklardan arınmış, gerçekten bağımsız «bütünlüşme yolunda» bir Avrupa'nın inşasını engellemektedir. Bunun için de kendisine sıkı sıkıya bağlı Federal Almanya'nın AET ülkeleri üzerindeki hegemonyasının gelişip büyümesinden yararlanmaktadır.

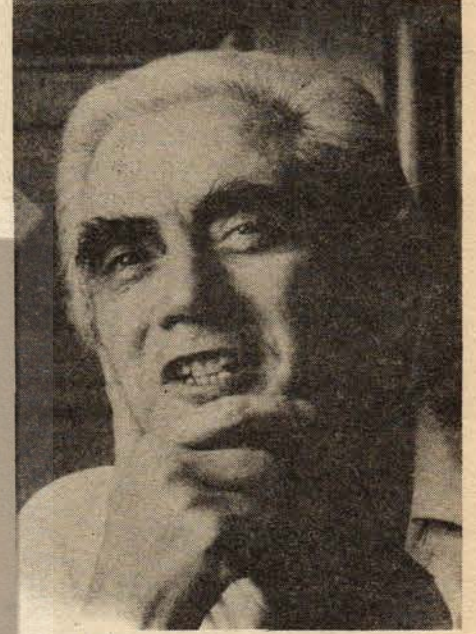
Bunun bahasını ödemek ise doğrudan doğruya AET ülkeleri emekçilerine düşmektedir. Yetersiz ücret düzeyi, işsizlik, enerji darlığının yolaçtığı sıkıntılar, vb. hep emekçi kitlelerin omuzlarına binmektedir. Bunalımların yükünü onlar çekerken, bunalımları sürekli besleyip sürdürenler, çok-uluslu şirketlerin kısa vadeli kazanç siyasetlerini kollayan kapitalist hükümetlerdir.

İşte şimdi bu kapitalist hükümetlerin ardındaki büyük tekeli güçler, 10 Haziran seçimlerinin açacağı yoldan, ABD'nin meydan okumalarına karşı duracak yerde onun suyuna gidecek siyasetleri yüksek düzeyde daha uyumlu bir biçimde yürütebilecekleri «bütünlüşmüş Avrupa» özemlerini gerçekleştirmeyle tasarlamaktadırlar.

Avrupa işçi sınıfı partilerinin kendi adaylarıyla katıldıkları bu seçimlerin geleceğe dönük önemi buradadır. Avrupa işçi sınıfı partileri 10 Haziran seçimlerini, Amerikan hegemonyasına karşı çıkma, tekelin hâkimiyetine son verme ve emekçilerin çıkarlarını kollama siyasetini Avrupa düzeyinde yaygınlaştırma, dayatma ve hayata geçirme yolunda yeni bir imkân olarak kullanacaklardır.

Portekiz Komünist Partisi 9. Kongresi

CUNHAL
YENİDEN PKP
G.SEKRETERİ SEÇİLDİ

Portekiz Komünist Partisinin 31 Mayıs - 3 Haziran günleri arasında yapılan 9. Kongresi ülkenin önemli siyasi çalkantılar geçirdiği bir dönemde rastgeldi.

Mota Pinto'nun partiler üstü sağcı hükümetinin özgürlüklere, tarım reformuna, millileştirmelere, fabrikalarda işçi denetimine karşı saldırı siyaseti ülkede çetin bir muhalefetle karşılaşılıyor. İşçiler ülkenin dört bir yanında büyük gösteriler yapıyorlar. Halk muhalefeti Parlamento içinde de yankılandı. Sonunda Pinto, Komünist Partisiyle Sosyalistlerin birlikte verdikleri güvensizlik oyuyla istifaya zorlandı.

Bu sırada toplanan PKP Kongresini açan Genel Sekreter Cunhal gündemdeki acil sorunun, sağdan gelen saldırı karşısında demokrasiyi savunmak, 1974 Devrimiyle sağlanan demokratik kazanımları korumak olduğunu vurguladı.

Bu Kongre çalışmaları sırasında bir kere daha belirtildiği gibi Portekiz partisi ülkede tüm demokrat, yurtsever, ilerici güçlerle, özellikle de Sosyalist Parti ile birlikte davranma siyasetini sürdürmekte, bu yolda somut adımlar atılmasında ısrar etmektedir. PKP'nin önerisi, 1980'de yapılacak genel seçime kadar Parlamentodaki dört büyük parti ile bir geçiş hükümeti kurulması, sonrası için de daha bugünden Parlamentoda mevcut olan Komünist-Sosyalist çoğunluğa dayalı bir demokratik iktidar için mücadele edilmesidir.

PKP'nin 9. Kongresi, Partinin son yıllardaki hızlı gelişmesini de vurguladı. Bundan önceki Kongreyle bu Kongre arasında üye sayısı 115 binden 165 bine çıkarak yüzde 43 arttı. Portekiz'in toplam nüfusu 9 milyon.

Kongre sonunda yeniden Genel Sekreterliğe seçilen Alvaro Cunhal, komünistlerin demokrasi ve sosyal ilerleme yolunda zatere ulaşmak için hiçbir gayreti esirgemeyeceklerini bir kere daha önemle belirtti.

□ KIZIL PAZARLAR

Fidel Kastro Havana'da bir fabrikanın işçileri arasında. Küba'da on binlerce işçi Pazar günlerini gönüllü çalışarak geçiriyor. Sosyalist toplumun inşaa işçi sınıfının fedakâr öncülüğüyle daha da hızlanıyor. Sosyalist Küba'da bu yıl «Kızıl Pazarlar Vietnam'lı çocuklara adandı.

kısa..kısa..kısa

LÜBNAN — İSRAİL SALDIRISI SÜRÜYOR

Lübnan'da İsrail uçaklarının Filistin kamplarında yaşayan sivil halkı hedef alan hava saldırıları hâlâ sürüyor. İsrail'e Lübnanlı fanjistik sağcı milisler de yardımcı oluyorlar.

Lübnan, İsrail'in zaman zaman kara ve denizden de desteklediği bu saldırıların ortaya çıkardığı durumu görüşmek üzere BM Güvenlik Konseyini toplantıya çağırdı.

İSPANYA NATO'YA GİRECEK Mİ?

ABD Dışişleri Bakanı Cyrus Vance, Madrid'e 24 saatlik bir ziyaret yapıp İspanya ile ABD arasında 1976 yılında imzalanan dostluk ve işbirliği anlaşmasının öngördüğü ortak komisyona başkanlık ettikten sonra Washington'a döndü. Vance'in İspanya ziyaretinde Başbakan ve Kiralla yaptığı görüşmeler esas olarak İspanya'nın NATO'ya girme ihtimali üzerinde yoğunlaştı.

MEKSİKA — ŞAH'A YER YOK!

Meksika Komünist ve Sosyalist Partileri, devrik İran Şahına 90 günlük vize verilmesine ilişkin hükümet kararını protesto ettiler. Çeşitli kaynaklardan bildirildiğine göre eski Şah, kız kardeşinin Acapulco'daki villasına yerleşmek için Bahama adalarından ayrılıp Meksika'ya gitmek niyetinde.

TİTO - ÇADLI GÖRÜŞMESİ

Yugoslavya ile Cezayir arasında resmi görüşmelerde geçen hafta özellikle Yakın Doğu, Afrika, Batı Sahra, Güney Doğu Asya sorunları üzerinde görüş birliğine varıldığı açıklandı.

Tito, Filistin halkının yasal hakları tanınarak İsrail'in işgal ettiği topraklardan çekilmesi gerektiğini, Cezayir'in Batı Sahra halkının bağımsızlık savaşını destekleme siyasetinin olumlu olduğunu, Güney Doğu Asya'da da halkların toprak bütünlüğünü hedef alan her türlü yabancı müdahaleye karşı koyma hakkına saygı duyulduğunu belirtti.

□ Vietnam Halkı Barış İstiyor

Vietnam Ulusal Meclisi, beşinci oturum çalışmalarına başlamıştır. Oturumu açan Başkan Truong Chinh' in okuduğu raporda özellikle Vietnam, Laos, Kamboçya halklarının mücadelesi ve kazanılan başarılar dile getirilmiştir. Başkan Chinh bu üç ülkenin halkları arasındaki dostluğun her üç ülkede de devrimi sağladığını söylemiştir.

Daha sonra Çin'in yayılmacı emellerine değinen Başkan, «zayıf bir Vietnam özleyen ve Çin'in yayılmacı siyasetine karşı direnme gücü olmayanların, tıpkı Fransız sömürgeciliği ve Amerikan emperyalizmi gibi bozguna uğrayacaklarını» söyleyerek Vietnam halkının barış istediğini ve barışı elde etmek için herşeyi yapmaya kararlı olduğunu vurgulamıştır.

Başkan Chinh, konuşmasında, Çin'in saldırısı karşısında kendilerini destekleyen sosyalist ülkelere ve tüm komünist partilerine, ilerici güçlere teşekkür etmiş, Vietnam halkı ile Çin halkı arasında sıkı bir dostluk olduğunu da belirtmiştir.

Daha sonra söz alan General Giap Çin saldırısı sonucunda sınır bölgelerinde meydana gelen savaşların bir dökümünü yapmıştır. Giap, özellikle Vietnam'ın ekonomik durumu üzerinde durarak ekonomide daha ileri başarılar kazanılması gerektiğine değinmiştir. Giap, ekonomide daha ileri noktalara ulaşabilmek için eldeki kadroların en mükemmel biçimde kullanılmasının çalışmalarında daha fazla disiplin sağlanmasının ve üretimin artırılması için tüm olanakların seferber edilmesinin zorunlu olduğunu söylemiştir.

□ NİKARAGUA'DA GENEL GREV Sandinista Cephesi Güçleniyor

Nikaragua'da Diktatör Somoza'ya karşı başlayan ayaklanma giderek büyümektedir. Birkaç gün önce başlayan genel grev başarıyla devam etmekte, Ulusal Muhafızların tüm bas-kalarına rağmen grevci işçiler işlerini başına dönmemektedir.

AET'YE GİRİŞTEN SONRA YUNANISTAN'DA İLERİCİ UNSURLAR NELER DEDİLER?

AET'ye Giriş Tekellerin Yunanistan'a El Koymasındır

Yunanistan'ın AET'na katılmasından sonra, muhalefetteki iki büyük parti olan Komünist ve Sosyalist Partiler ve Sendikalar Birliği gibi çeşitli demokratik güçler ciddi endişelerini dile getirdiler.

Yunanistan Komünist Partisi Genel Sekreteri Florakis, «Humanité» gazetesine şu açıklamayı yaptı:

«AET'na katılış, ülkemizin sorunlarına hiçbir çözüm getirmeyeceği gibi, Yunanistan'da her alanda bozulmalara yol açacaktır. Bu, Amerikan emperyalizminin zaten boyunduruğu altında olan ülkemizin bağımsızlığına indirilmiş yeni ve sert bir darodur. Yöneticilerimize göre, Yunanistan'ın Ortak Pazara girişi, ABD etkisini sözde dengeleyecektir. Tüm Batı Avrupa'nın güdümü Washington, Federal Almanya ve onu destekleyen Fransa tarafından yapılırken, böyle bir dengeleme mümkün olabilir mi? AET'yi NATO'nun ekonomik kanadı olarak görmek gerekmez mi?

Bu katılma, sadece Yunan burjuvazisine büyük yabancı tekellerle olan bağlarını iyileştirme fırsatı verecektir aslında, ve bu, zaten zayıf olan ekonomimiz için çok ciddi sonuçların doğması demektir. Sanayi ve tarım sektörlerimizin gelişimiyle ilgili kararlar nerede alınacaktır? Pek tabii ki Atina'da değil, Brüksel'de! Tercihler, en etkili ortaklarımız tarafından yapılacak ve ülkemizin gerçek gereksinimlerinin değil, onların korudukları kapitalist çıkarlar doğrultusunda olacaktır.

Sandinsita Cephesi savaşçıları da mevzi saldırılardan vazgeçerek genel bir saldırıya geçmişlerdir. Geçen Eylül ayında kentlerin tümünü kapsayan işgal hareketlerinin tersine, Sandinistalar bu kez ülkenin tümünde saldırıya geçmelerine rağmen, bazı stratejik kentler üzerinde yoğunlaşmaktadırlar. Nitekim geçenlerde, Somoza'nın Puerto Cabeza'daki en büyük askeri üssüne yüzlerce gerilla baskın yapmıştır. Aynı sırada, Hondras sınırındaki Waspon kenti Sandinista gerillalarının eline geçmiştir. Rivas kenti yakınlarında da ulusal muhafızlarla gerillalar arasında yoğun çarpışmalar cereyan etmektedir.

Somoza ayaklanmayı bastırmak için bütün gücünü halkın üzerine sürmüştür. Diktatörün uçakları Costa Rica sınırındaki yerleşim yerlerini sürekli bombalamaktadır. Yine Naranja kenti, denizden bir kruvazör tarafından bombalanmaktadır. Başkent Managua'da ise zırhlı araçlar kente tüm giriş ve çıkışları tutmuştur.

Öte yandan İsrail Somoza'ya sürekli olarak modern askeri araçlar

AET'ye giriş, uluslararası tekellerin Yunanistan'a elkoymasındır. Rekabet gücü olmayan küçük ve orta büyüklükteki şirketlerin kapanmasıdır. İşsizliğin artması, Yunan emekçilerin aşırı sömürülmesidir.

Ortak Pazar içindeki Yunanistan, ülkemiz için, ABD karşısındaki siyasi bağımlılığı pekiştiren daha ağır bir ekonomik bağımlılık demektir. Ayrıca bu, Karamanlis'in 'disiplin altına alınmış demokrasisi' nin sağlamlaştırılması anlamına gelmektedir.»

İlerici Sendikalar Birliği ESAK'ın Başkanı E. Pitharolis de şöyle diyor:

«Bugün için zaten 6,5 milyon işsiz olan bir ortaklık içinde ne yapacağız biz? Yunanistan'da işsizlikle ilgili resmi istatistikler yoktur. Ama tahminlerimize göre, hiç işi olmayan 200.000 kişi vardır (9 milyonluk toplam nüfus içinde). Bunlara, özellikle gençlerin ve kadınların oluşturdukları asalak çalışanları ve yarı işsizleri de eklemek gerekir. Bize göre Yunanistan'ın AET'ye girişi, Yunan emekçilerinin ücretlerinin frenlenmesi ve tüketimin kısıtlanmasından başka bir sonuç getirmeyecektir.»

Yunan Sosyalist Partisi PASOK yöneticisi Papandreu da şöyle diyor:

«Yunanistan'ın ulusal egemenliği üzerinde yükselen bir tehdittir bu. Ülke, kuzey Avrupalı büyük sermayeye boyun eğecektir. Nitekim bu ülkeler, AET'nin çıkarlarının, ulusal çıkarlardan önce geldiğini açıkça ilan etmişlerdir. Yunanistan, ucuz elemeğinin deposu haline gelecektir.»

göndermektedir. İsrail'in Somoza'ya silah vermesi aslında «tarafsız» gözükmeye çalışan ABD'nin aracılığını yapmasından başka bir şey değildir.

İyice sıkışan Somoza, tüm ülke çapında sıkıyönetim ilan etmiş bulunmaktadır. Sıkıyönetim ilanına rağmen Sandinista cephesi savaşçıları saldırılarını sürdürüyorlar. Ayrıca, Ulusal Muhafızların arasında bölünmelerin olduğu ve bazı askerlerin Sandinista saflarına geçtiği bildiriliyor.

Öyle gözüküyor ki, Somoza son günlerini yaşamaktadır. İran'da olduğu gibi Somoza'nın gücü, aradan epey bir süre geçmesine rağmen, halk ayaklanmasını durdurmaya yetmemiştir.

Somoza'nın devrilmesi ve halk güçlerinin Nikaragua'da başarı kazanması Orta Amerika'yı derinden sarsacaktır. San Salvador'da gelişen hareketler bunun bir habercisi gibidir. ABD emperyalizminin en ağır baskı rejimlerini uyguladığı Orta Amerika ve Güney Amerika'da yakın gelecekte yeni gelişmeler beklenebilir.

Demokratikleşme Sürecinin 15-16 Haziran'ın TSİP'

15 - 16 Haziran, «Acaba işçi sınıfının Türkiye'de yeri nedir, demokrasi mücadelesinde konumu ve etkisi ne olabilir?» türünden gevezeliklerin ayyuka çıktığı bir dönemde, Türkiye işçi sınıfının, demokratik ve siyasal hedefler etrafında kendi çıkarlarını bir genel grev olarak örgütlemesi olarak sınıf mücadeleleri geleceğimizde önemli yerini almış çağdaş bir yığın eylemidir.

15 - 16 Haziran Eylemi, işçi sınıfının iki özelliği üzerine dikkatleri yeniden çekmesi bakımından bir dönemeç, işçi sınıfının, toplumsal gelişmedeki konumunu, rolünü ve sınıf görevlerini açığa çıkarması bakımından da önemli bir dönemeç olmuştur. Bilim dışı tartışmaların, siyasal hayatımızın sol kanadı üzerine örmeye çalıştığı sis perdesini bu tarihsel eylemi ile aralayan işçi sınıfı, demokratikleşme sürecinde, tartışmasız bir öncü role sahip olduğunu, bunu, sadece teorik olarak, potansiyel olarak değil, pratik olarak da yerine getirebileceğini kanıtlamıştır. Küçük burjuva muhalefetinin, düzenin siyasal kurumlarının kalın duvarlarına çarparak eridiği o günlerde, işçi sınıfının, çerçevesini ve biçimini, sınıf güdülerine dayanarak bizzat kendisinin çizdiği bir eylemle, etkilenmez gibi görünen egemen mekanizmayı nasıl ablukaya aldığı ve etkilediğinin parlak bir örneği olan 15 - 16 Haziran, işçi sınıfının tarihsel rolü etrafındaki sorumsuz tartışmaların da parlak bir iflâsı olmuştur!

15 - 16 Haziran'ın başarısı, kuşkusuz bu kadarla sınırlı değildir. Çünkü, bu eylemle açığa çıkan bir başka önemli gerçek de, işçi hareketinin, siyasal örgütlenme düzeyine yükselmediği aşamalarda, sınıf mücadelesini istenilen noktalara varamayacağına anlaşılmış olmasıdır. Kapitalist toplumdaki stratejik konumun her zaman etkin bir silah olduğunu, kendiliğinden bir bilinçle kavramış olan işçi sınıfı, ancak bu konumunu, siyasal iktidar mücadelesinin araçlarından biri haline dönüştürebildiği zaman belirleyici bir toplumsal güç olabileceğini anlayabilirse, sınıf hareketini tarihsel yoluna sokabilir.

Bu nedenle 15 - 16 Haziran, işçi hareketinin gücünü gösteren ve onun demokratikleşme sürecindeki belirleyici rolünü açığa çıkaran bir eylem olduğu kadar, kendi kendisinin siyasal kısırlığını da açığa vuran sınırlı bir işçi eylemi olmuştur.

15 - 16 Haziran Eylemi karşısında yaşanan şaşkınlık şunu gösterdi ki; işçi sınıfının bu onurlu eylemi, siyasal görevlerini ve öncülük misyonunu örgütsel ola-

rak somutlayamayan sosyalist siyasal güçler için aynı ölçüde bir «onur» vesilesi olamamıştır. «Ben yaptım, Hayır ben yaptım» tartışmalarına cevap olarak işçi sınıfı, *ben yaptım* demediği ve diyemediği için, Türkiye'de sosyalistler ağır bir vebal altında kalmışlardır. Küçük burjuvazinin estirdiği küçük fırtınalar, 12 Mart'ın yel değirmenlerini aşamazken, işçi sınıfı aynı dönemin ardındaki siyasal süreçleri etkileyip belirleyecek ölçüde derin toplumsal köklere sahip olduğunu göstermiş, 12 Mart'tan sonrasının demokratikleşme sürecinde tarihi olarak öncü konumunu bir kere daha kanıtlamıştır.

Ne ki, gerek 12 Mart öncesinde ve gerekse 12 Mart'ı izleyen demokratikleşme sürecinde işçi sınıfının sınıf etkinliğinin sonuçlarını siyasal kazanımlara dönüştüren, işçi sınıfının kendisi olmamıştır. Siyasal gericiliğe karşı işçi muhalefetinin sözcülüğünü üstlenmek durumunda olan sosyal demokrasi, işçi sınıfımızın sırtından kendi siyasal ikbalini sağlama bağlamayı başarmıştır.

Bu, kimi ülkelerde olduğu gibi, işçi kitlelerinin sosyal reformist programların peşine takıldığı için böyle olmamıştır. Tam tersine, işçi sınıfının sosyal demokrasiyi aşan ileri talepleri ve siyasal yönelimleri, örgütlenme yelpazesinde cevabını bulamadığı için, sosyal demokrasinin reform çerçevesi, işçi hareketini kucaqlayamadığı, onun içinde kök salamadığı halde işçi kitlelerinin geniş desteğini alabilmiş, bu desteği, kendisine siyasal iktidarın yolunu açacak biçimde kullanabilmiştir.

İşçi sınıfının, burjuva reformculuğunun karşısında alternatifsiz kalmasının tarihi sorumluları da vardır ve bunlar, işçi hareketine karşı gecikmiş olmalarının pişmanlığını, utangaçlığını ve hıncını, daha sonraki yıllarda derinliğine yaşama imkânını bulmuşlardır! 12 Mart sonrası dönemde toplumdaki nisbi demokratikleşmenin siyasal plândaki öncüsü olarak sosyal demokrasinin görünmesi, bir gerçeği değil, işçi hareketinin siyasal örgütlenme düzeyindeki gerilikten doğan bir boşluğu, işçi sınıfının «eli mahkûm»luğunu ifade eder. Eğer işçi ve emekçi desteği, sosyal demokrasinin arkasına yığılmış ve geniş yığınlar demokrasiye olan özlemlerini bu yoldan ifade etmek zorunda kalmışlarsa, bu onların, reformizme itibar etmelerinden değil, belli bir dönemi bu yoldan aşmak zorunda kalmış olmalarındandır. İşçi kitlelerinin sosyal demokrasinin iflâsını bizatihi kendi deneyleriyle yaşamak zorunda

kalacaklarına ve reformist politikaları böylece aşacaklarına dair hiç bir toplumsal yasallık yoktur. Kaldı ki Türkiye'de işçi sınıfı, sosyal demokrasinin geçmişten bugüne uzanan kimliğini, onun iktidarını yaşamadan da tesbit edebilmiştir. Esas olan, emekçi kitlelerin demokratik ve siyasal taleplerini, onların düzeni değiştirme iradelerini siyasal örgüte dönüştürmektir ve bu yapılmadığı için, 12 Mart'ı izleyen belli bir dönemde sosyal demokrasi, demokrasinin siyasal sözcülüğünü üstlenmek gibi bir rol oynamıştır.

Böylesi dönemlerde elinden geldiğince sola açılıp işçilerin ve tüm emekçilerin özlemlerini karşılamaya çalışan sosyal demokrasinin, işçi sınıfının siyasal örgütlenmesi boy verip gelişmeye başlayınca, yani, işçi muhalefeti siyasal ve demokratik plânda sınıf temeline oturmaya başlayınca alabildiğine sağa kayması, işçi sınıfının her dönemde demokratikleşme sürecinde başı çektiğini, siyasal örgütlenmesini geliştirdikçe bunu pratik olarak isbatlayabileceğini kanıtlar.

1974 yılı, işçi sınıfının siyasal örgütlenme sorunlarının yeniden tartışma alanına girdiği ve çözüm yollarının arandığı dönem oldu. 1950, özellikle 1960 sonrasının sosyal ve siyasal süreçleri, işçi sınıfının öncü demokratik rolünü sürekli olarak kanıtladığı, ama bu öncü rolünü siyasal program aracılığıyla etkin bir toplumsal eyleme dönüştürmekten uzak olduğunu gösterdi. Siyasal örgütlenmesini halledemediği sürece işçi sınıfının potansiyel gücünün ve kendiliğinden eyleminin siyasal sonuçları egemen sınıfların olumsuz etkilerine her zaman açık olmuştur. Sınıf mücadeleleri alanına, sadece sınıf kitleleriyle değil, sınıfın öncü unsurlarının siyasal örgütlenişleriyle çıkılması gerektiği çok önceleri anlaşılmış olsa bile, bunun pratik haline getirilmesi için uzun bir dönemin geçmesi gerekmiştir. 1974 yıllarında siyasal tartışmalar, bu gecikmiş görevin sınırlarını zorlamaya başlamıştır ve Türkiye Sosyalist İşçi Partisi bu tartışmaların ilk ve önemli ürünü olarak doğmuştur.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin kuruluş tarihi olan 16 Haziran 1974 siyasal hayatımıza, işçi sınıfının bağımsız siyasal örgütlenmesinin, proletarya enternasyonalizmine bağlılığının *yeniden adımı* olarak girmiştir. İşçi hareketi bu sayede, burjuvazinin şu veya bu eğiliminin kuyruğuna takılmaktan kurtulmak, kendi sınıf çıkarlarıyla birlikte bütün emekçi sınıfların çıkarlarını asgari bir demokratik ve siyasal programa bağlamak ve bu doğrultudaki mücadelesini sağlamak

de İşçi Sınıfının Rolü ve le Bütünleşen Anlamı

örgütsel güvencelere kavuşturmak bakımından, kendi geçmişini de yeniden düzenlemek olanağına ve hakkına kavuşmuştur.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin kuruluşu ile, işçi hareketinden kendiliğindenliğin kovulması süreci de başlamıştır. İlk kez, sosyalist bir siyasal program, işçi sınıfının bağımsız ideolojisinin ve örgütlenmesinin gereği olarak, bilimsel prensiplerle ortaya çıkıyor ve sosyalizm mücadelesini, örgütlü bir mücadele niteliğine ulaştırıyordu.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin bilimsel politikalarının yaygınlık kazanmasıyla işçi hareketi içindeki kendiliğindenliğin eğilimleri zayıflamış, sosyalist siyasal örgütlenmeler dışında kalırsa bile, siyasal hedefler gözetmeksizin «işçi sınıfının ekmeğini yemenin» mümkün olmadığı günlere varılmıştır.

TSİP'in kuruluşu ile birlikte başlayan süreçte, 15 - 16 Haziran'ı tamamlayacak bir örgütlenmeye hızla varıldığı söylenemez. İşçi hareketine yeni siyasal kavramlar yüklemek, bu kavramlar etrafında sosyalizm mücadelesinin işçi nefeslerini eğitmek ve örgütlemek, zamanla çözülebilecek bir sorundur. Esas olan bunun TSİP'le birlikte başlamış olmasıdır ve işçi hareketi içinde bulunan bütün sosyalist güçleri, harekete, genişleşmeye zorlamış olmasıdır.

Kaldı ki, Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin kuruluşu, işçi sınıfının siyasal örgütlenme sorununun çözüme kavuşması değil, bu yönde ilk ve önemli bir adım, başlayan sürecin çıkış noktası olmuştur. TSİP, işçi sınıfı hareketinin, siyasal örgütlenme düzeyinde yakaladığı ilk halka, tarihi eksikliğini giderme yönünde, sınıf hareketini bağımsız konumuna oturtmayı başardığı ilk denemelerdir.

İşçi sınıfının varoluş şartları, toplumdaki ilişkilerin burjuvazi yararına yeniden ve demokratik düzenlenişini zorunlu kılmıştır. Ve işçi sınıfı, daha doğuş aşamasında bu yeniden ve demokratik düzenlemenin temel toplumsal güçlerinden biri olarak tarih sahnesine çıkmıştır. Ancak, feodalizmin demokrasiyle aşılması ortak paydasında birleşen burjuvazinin ve işçi sınıfının tarihsel işlevlerinin ve sınıf karakterlerinin, demokrasi sorununda da farklı olduğu, böylece bir tarihi birlikteliğin uzun vadeli olmayacağı, işçi sınıfının gelişip güçlenmesiyle anlaşılmalıdır.

Demokrasi, işçi sınıfının bir tercihi değil, onun toplumsal ilişkilerden kay-

naklanan bir yaşama biçimidir. Çünkü kapitalizm şartlarında demokrasi, nesnel olarak sermayenin demokrasisidir ve özgür olan tek toplumsal unsur, sermayenin kendisidir. İşçi sınıfı, sermayeye bağımlı, bu nedenle, onun demokrasiye yönelik inkarcı eğilimlerinin de doğrudan muhatabıdır. Bu nedenle demokrasi, burjuvazinin elinde daralırken işçi sınıfının ellerinde gelişip yaygınlaşabilir, işçi sınıfıyla birlikte, kendi sonunu «kazanabilir.»

Ancak, toplumun demokratikleşmesinde işçi sınıfının bu rolü, sadece onun sınıf olarak varolmasıyla gerçekleşmez. Bu rolün gereği olan siyasal mekanizmalar yaratılıp harekete geçirilmedikçe, işçi hareketinin bu rolü başarıyla gerçekleştirmesine olanak yoktur. Bu da yetmez, çünkü işçi sınıfı, harekete geçirdiği araçlar etrafında, demokrasinin genişlemesinde, nitelik değiştirmesinde tarihi olarak yarar bulunan bütün emekçi sınıfların mihveri olmakla bunu başarabilir. İşçi sınıfının kendi sınıf birliği ve siyasal birliği, bu çekirdeğin etrafında gelişen birliklerin ve toparlanmaların da güvencesidir.

Buna rağmen işçi sınıfının bağımsız politikasının etkinlik kazanması için, 1974'ün 16 Haziran'ında TSİP'le atılan adımın yine, TSİP'le belirlenen politikalar doğrultusunda derinleştirilmesi ve TSİP'le birlikte güçlenmekte olan işçi sınıfının merkezi örgütlenmesi olduğunun kavranması gerekiyor. Güçlenen doğru politikaların sosyalist birliğin hareket ettiricileri haline getirilmesi günümüzde ancak, işçi hareketinin siyasal görevleri net olarak kavrandığı zaman mümkündür. Bunun tersi, mevcut durumu daha da derinleştirip sürdürmekten başka bir sonuç doğurmayan gurupçu politikadır.

Sonuç itibarıyla söylenebilir ki; işçi sınıfının demokratikleşmedeki öncü konumu, onun harekete geçirebildiği sınıf araçlarıyla bir bütünlük teşkil eder ve bu araçların en gelişkini olarak siyasal örgütlenme işçi hareketinin yaşamına girdiği oranda bu konum pratik olarak somutlanabilir.

Toplumun demokratikleşmesinde işçi sınıfının tarihi rolü, siyasal örgütlenmesinin gelişmesine bağlı olarak pekişmektedir. Kendiliğinden karakterinden kurtuldukça işçi hareketinin daha sağlam ve kalıcı demokratik kazanımlara doğru yürüyebileceği, 1974 sonrasının işçi hareketlerinden görülmüştür. 15 - 16 Haziran'da sınıf öfkesinin peşinden giden

işçi sınıfı, Devlet Güvenlik Mahkemelerine karşı gerçekleştirdiği genel grev eyleminde, tesbit ettiği demokratik amaçlar için ve daha yüksek bir siyasal bilinçle sınıfsal tutumunu göstermiştir. Her ne kadar, merkezi siyasal yönlendirmeden hala daha sözetmenin olanağı yoksa bile, 15 - 16 Haziran'dan bu yana, işçi hareketinin artan ölçüde ve sürekli bir politiktalepler bakımından ve pratik olarak da mümkündür. DGM direnişini izleyen yılın eylemlerinin ortak özelliği, işçi sınıfının politik bilincini kanıtlamalarıdır. 1976 yılından başlayarak 1 Mayıs'lar ve 1978 yılının 20 Mart'ındaki genel grev girişimi, sadece işçi sınıfının demokrasi mücadelesindeki öncü rolünü göstermekle kalmadılar, işçi sınıfının bu rolünü pratik olarak gerçekleştirdiği durumlarda, tüm demokrasi güçlerini ve kendi dışındaki emekçi sınıfları da peşinden sürükleyebileceğini kanıtladılar.

Ne ki, işçi hareketinin politikleşmesi sürecinde alınması gereken daha uzun bir yolun bulunduğu gözden kaçırılmamalıdır. 1 Mayıs 1979'da, işçi sınıfının ve diğer emekçi katmanların ortak bir siyasal ve demokratik tutum içine giremedikleri ve onların bu zaaflarından burjuvazinin ve siyasal gericiliğin yararlandığı bir kere daha görüldü.

Demek ki, ne işçi hareketinden kendiliğindenlik bütünüyle uzaklaştırılabilmiştir, ne de işçi sınıfının politikleşmesi, merkezi bir siyasal örgütlenmeyi gerçekleştirecek düzeyde olgunlaşabilmiştir. Anti - emperyalist ve demokratik yılın hareketlerinin demokratikleşme sürecinde etkin mücadele biçimleri haline gelebilmesi için, işçi sınıfının siyasal birliğinin ileri düzeyde gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

15 - 16 Haziran'ın TSİP'le tamamlanan anlamı, işçi sınıfımızın demokrasi mücadelesindeki önderliğinin, kendiliğinden ve nesnel olmakla sınırlı kalmayıp, örgütlü siyasal önderliğe doğru gelişmesidir. Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin kuruluşuyla birlikte işçi sınıfımızı, kendi bağımsız sınıf görevleri doğrultusunda yeni hedefler tesbit etmek ve bu doğrultuda güçlerini harekete geçirmek imkânına kavuşmuştur. Böylece, 15 - 16 Haziran'ın öne çıkardığı siyasal önderlik boşluğunun giderilmesi yönünde çabalar, hissedilir ölçüde hızlanmıştır.

TSİP güçlenip yığınsallaştıkça 15 - 16 Haziran'ın mirası işçi sınıfımız tarafından korunup tamamlanmaktadır.

Ve mücadelemizin TSİP'le geçen son beş yılı emekçi halkımızın sevinci, onur vesilesidir.

141 ve 142. Maddeler Yine Anayasa Mahkemesinde

İstanbul Barosu Başkanı

ORHAN APAYDIN'IN GÖRÜŞLERİ

«Ülkemizde demokratik güçlerin büyük bir hızla gelişmesi, fikir alanında da birikim sağlamıştır. Gerek bağımsız adliyede, gerekse silahlı kuvvetlerde görevli hâkimlerin, oluşan bu birikimden etkilenmemeleri olanaksızdır.»

«Türkiye, komünist partisini yasaklama ayıbı ile karşı karşıyadır. Bu ayıbın sorumluluğunu herkesten önce duymaları gereken politikacıların hâlâ demokrasi düşmanlığını sürdürmeleri, ancak demokrasiden duydukları ürküntü ile izah edilebilir.»

İstanbul Barosu Başkanı Avukat Orhan Apaydın, 141 ve 142. maddelerin Anayasaya aykırılığı konusunda Sıkıyönetim Mahkemeleri'nin de Anayasa Mahkemesine başvurmaları üzerine kendisine yönelttiğimiz soruları şöyle cevaplandırdı:

BİRLİK — Sıkıyönetim Mahkemesi savcı ve yargıçlarının da 141 - 142. maddelerin Anayasaya aykırı oldukları görüşüne itibar ederek bu konuda Anayasa Mahkemesi'ne başvurmalarını neye bağlıyorsunuz?

O. APAYDIN — Türk Ceza Kanununda 141 ve 142 numaralarla yer alan ve bazı düşüncelerle bu düşüncelere dayalı örgütlenmeleri suç sayan maddelerin kaldırılmasına yönelik mücadele 1961 Anayasası'nın yürürlüğe girdiği günden bu yana gittikçe etkinlik kazanmaktadır. Önce demokratik özelemler arasında yer alan bu konu giderek, bağımsız adliyemizin mahkemelerinde Anayasaya aykırılık iddialarının ciddi görülmesiyle hukuk uygulaması alanına geçmiştir. Gerçi 1965'ten sonra 141 ve 142. maddelerin Anayasaya aykırılığı iddiası TİP tarafından açılan dava ile Anayasa Mahkemesine götürülmüş ve bu yüksek Mahkemede olumsuz yönde karara bağlanmıştır. Ancak, bu kez adliye mahkemelerinin verdikleri kararlarla ileri bir aşamada sorunun çözümü olanakları ortaya çıkmış bulunmaktadır.

İstanbul Sıkıyönetim Mahkemesi'nin, işçi sınıfının çıkarlarını korumaya yönelik düşünceleri açıklama ve bu düşüncelere dayalı örgütlenme hakkını yasaklayan 141 ve 142. maddeleri Anayasaya aykırı görmesi de bu yolda önemli bir gelişmedir. Bu gelişme neye bağlanabilir?

Ülkemizde demokratik güçlerin özellikle 1961 Anayasası yürürlüğe girdikten sonra büyük bir hızla gelişmesi fikir alanında da aynı oranda birikim sağlamıştır. Gerek bağımsız adliyede, gerekse silahlı kuvvetlerde görevli hâkimlerin oluşan bu birikimden etkilenmemeleri olanaksızdır. Hâkimler de toplum sorunlarının ortasında yaşayan ve kendi durumlarının bu sorunların çözümüne bağlı olduğu bilincine varabilen meslek guruplarındandır. Ayrıca Anayasanın ve yasaların kendilerine sağladığı güvenceler, serbestçe düşünerek, toplum yararına karar vermelerine ek olanak sağlamaktadır.

Bir ülkede uygulanan rejimin niteliği ne olursa olsun, devlet örgütü içinde namusu ve vicdanına göre hareket eden kamu görevlileri ortaya çıkarılır. Nazilerin iktidara gelişlerinde bir geçiş oluşturan Mayıs 1933'te Leipzig Yüksek Mahkemesi hakimleri tüm baskılara rağmen Dimitroff'u beraat ettirmişlerdir. Prusya'nın despotik monarşisinde ihdas edilen «lesé majeste» suçu ile hukumara saygısızlık eylemi çok ağır cezaların uygulanmasını gerektiriyordu. Ancak bir Prusya hakimi bu maddelerden hükümlülük kararı vermemiştir. Bu bakımdan Sıkıyönetim Mahkemelerinin kararını sürpriz olarak görmemek gerekir. Başta Anayasa olmak üzere tüm yasaların toplumun gelişme dinamiğine uygun değişimlere uğrarlar. T.C.K.'da yer alan 141 - 142. maddelerin yürürlüğe girdiği 1930'lardan bu yana da, Türk toplumunun uğradığı değişikliklerden

bu maddelerin yorumunun etkilenmesi olanaksızdır. 1960'a gelinceye kadar bu maddelerin uygulanışı ile 1960'dan sonra uygulanışı arasındaki farklar bu durumu kanıtlar. Gerçekten, 1960'lardan önce bir ressamın, tablosunda kırmızı renklerin fazlalığından ötürü kovuşturulmaya uğradığı, Melih Cevdet'in, şiirlerinde insanların kardeşliğinden söz etti diye komünizm propagandası yaptığı iddiasıyla hakkında dava açıldığı tarafımızdan bilinmektedir.

İşçi sınıfından, işçi sınıfının haklarından söz ettiğiniz anda bu maddelerin hakkımızda uygulandığını görebilirsiniz. Oysa 1960'dan sonra Türkiye'de sosyalist partiler kurulabilmiş, Marksist literatür fikir yaşamımıza, çeşitli baskıların yine de sürmesine rağmen, büyük ölçüde aktarılabilmektedir.

Zaman ve zorlamalarla bu maddelerin hâlâ uygulanması, geçerliklerini giderek yitirmelerine engel olamamaktadır. Bu maddeler, bilindiği gibi, 1930'larda Mussolini'nin yürürlüğe koyduğu faşist İtalyan ceza yasasından alınmıştır. Mussolini'nin bu maddeleri getirmekten amacı işçi sınıfının siyasal partisini yasaklamaktır. Ancak faşistler bile bu maddelerde belirtilen suçun oluşmasında cebir unsurunun bulunması koşulunu kabul etmişlerdir. Oysa TCK'da sonradan yapılan değişikliklerle (Harp Okulu Davasından sonra) cebir unsuru kaldırılmıştır. Faşizmin yıkılmasından sonra İtalya'da çıkarılan bir yasa ile faşist rejimi korumaya yönelik tüm yasaların kaldırıldığı ilân edilmiştir. 141 ve 142. maddelerin karşılığı olan maddeler bu yasa kapsamına alınmamıştır ve bugüne dek yürürlükte bırakılmıştır. Ancak mahkemelerin dinamik yorumlarıyla bu maddelerin konuluşundaki amaca ters bir uygulama geliştirilmiştir. Bilindiği gibi İtalya'da Komünist Partisi 1946'dan beri politik yaşamda etkin ve iktidar mücadelesi veren bir örgüttür.

1960'dan sonraki yorum değişiklikleri ve bugün Sıkıyönetim Mahkemesi'nin de kararlarıyla varılan aşama, İtalya'daki örnek de göz önünde tutulunca, doğal karşılanmalıdır.

BİRLİK — Bu açıklamalarınızdan sonra, Adalet Partisi Genel Başkanı'nın geçende sözkonusu kararı veren Sıkıyönetim yargıçlarına saldırırken âdeta Anayasa'nın 141 ve 142. maddelere uygun olması gerekmiş gibi bir mantıktan yola çıkan tavrını nasıl değerlendiriyorsunuz?

O. APAYDIN — 141 ve 142. maddelerde yoğunlaşan tartışmanın gerçek özü nedir? AP Genel Başkanı'nın Sıkıyönetim Mahkemesi kararını veren hâkimlere yönelttiği saldırıyı bu sorunun cevabı ile değerlendirmek gerekir. 141 - 142. maddeler, yukarıda da söylediğimiz gibi, işçi sınıfının ve emekçi kitlelerin kendi çıkarlarına dönük partisini kurma hakkını yasaklıyor. Bu anlamı ile egemen sınıfların yani sermaye ile toprak ağalarının iktidarını zora ve cebire dayanarak sürdürmeyi, bu iktidarı seçim yoluyla değiştirip işçilerin ve emekçilerin siyasal iktidarı devralma hakkını tanımamayı amaçlıyor. Demirel temsil ettiği sınıf çıkarları bakımından demokratik güçlerin geliştirdikleri mücadele ile bu maddelerin yargı kararları yoluyla yürürlükten kalkmasını bir tehlike olarak görmektedir. Bu konuda kamuoyunda olumlu yankılar uyanması da tehlikeli saymaktadır. Özünde, takındığı bu tavırla Demirel ve partisi ve yandaşları, demokrasinin Türkiye'de çoğulculuk ilkesine bağlı olarak yerleşmesinin karşısında yer aldıklarını açıklamaktadırlar.

Demokrasinin belli tecellileri karşısında yer alınabilir. Ancak bu tavır kan dökülmesi tehditleriyle hukuk dışı bir niteliğe dönüşürse, meşruiyetini yitirir. Türkiye'de yürürlükte olan Anayasa, devletin, insan hak ve özgürlüklerine dayalı demokratik bir nitelik taşıdığını belirtmektedir. Anayasayı değiştirerek devletin bu niteliğini ortadan kaldırmayı Demirel ve arkadaşları ve yandaşları özleyebilirler. Ancak Türkiye'nin içinde bulunduğu uluslararası topluluk ve buna hâkim anlayışla birlikte toplumumuzun bilinçli demokratik güçleri böyle bir özlemin gerçekleşmesine olanak vermezler. Bugün Avrupa Konseyine üye bir devlet olarak Türkiye, komünist partisini yasaklama ayıbı ile karşı karşıyadır. Bu ayıbın sorumluluğunu herkesten önce duymaları gereken politikacıların hâlâ demokrasi düşmanlığını sürdürmeleri ancak demokrasiden duydukları ürküntü ile izah edilebilir.

Durduramayacağınız bir gelişmenin karşısında yer alırsanız böylesine akılsızca bir davranışın sonuçlarına da katlanırsınız. Batı burjuvazisi, önleyemediği için işçi sınıfının başta grev olmak üzere ekonomik haklarını ve siyasal partisini kurma hakkını yasallaştırmıştır. Buna karşı duranlarınsa yeri çoğu kez faşistlerin yanı sıra olmuş ve böyleleri siyasal yaşamlarını trajik olaylarla bitirmişlerdir.

1979 SEÇİMLERİNE DOĞRU

Cumhuriyet Senatosu Üçte Bir Yenileme Seçimleri ile Milletvekili Ara Seçimleri 14 Ekim 1979 günü yapılacaktır.

Bu yılki seçim kapsamına giren iller; Senato için: Ağrı, Amasya, Artvin, Antalya, Balıkesir, Bitlis, Çanakkale, Burdur, Erzincan, Erzurum, Hakkâri, Hatay, Isparta, İstanbul, Kars, Kütahya, Manisa, Mardin, Muş, Rize, Samsun, Siirt, Tokat, Van ve Yozgat. Milletvekili için: Aydın, Edirne, Manisa ve Muğla'dır.

Görüldüğü gibi, seçimlere katılacak illerin sayısı 28'dir. Bu illerde 1977 Genel Seçimindeki toplam seçmen sayısı 8.792.973'dür. Aradan geçen iki yıl zarfında seçmen sayısındaki artışlarla, bu rakam tahminen 9,5 milyonu aşmıştır.

Kesin seçmen sayısı, bu ay sonunda yapılacak seçmen kütükleri yazımından sonra belli olursa da Türkiye'nin üçte birinde 10 milyona yakın yurttaşın oy verebileceği bu seçimler önemli bir demokratik olay niteliğindedir. Seçime katılma oranının ortalama %60 olabileceğini varsaysak bile bu yılki seçimlerde asgari olarak 5 milyonu aşkın yurttaş kendi politik tercihlerini öyle belirteceklerdir.

Her ne kadar yapılacak bu seçimler parlamento üzerinde herhangi bir belirleyici etki taşıyorsa da, milyonlarca seçmenin katılacağı bir siyasal olaya sosyalistlerin ve diğer ilerici güçlerin seyirci kalmaları düşünülemez. Özellikle içinde bulunduğumuz özgül koşullarda, faşizmin ve gericiğin iyice gemi ayağına, sosyal demokrasinin yıllardır kaçınılmazlığını belirttiğimiz iflasının gerçekleştiği, Türkiye'de temel insan haklarının çok yönlü baskı ve saldırılar altında tutulduğu, mazlum milletin ulusal demokratik haklarına karşı egemen şoven saldırganlığın büsbütün arttığı bu dönemde, sözkonusu seçimleri emekçi halk hareketi lehine ve demokratikleşme doğrultusunda değerlendirmek, sosyalistler başta olmak üzere tüm devrimci-ilerici güçlerin görevidir.

Gene bu illerin 7'sinde (İstanbul, Kars, Erzurum, Erzincan, Mardin, Siirt ve Hakkâri) halen sosyal demokrasi eliyle sıkıyönetim uygulanmaktadır.

Her ne kadar seçimler öncesinde sıkıyönetimin kaldırılması muhtemel ise de, bu, sosyal demokrasinin sıkıyönetim aracılığıyla hükümet etme politikasının ona yüklediği sorumluluğu işlediği ve demokrasi suçunu örtmeye yetmeyeceği gibi, seçimler sonrasında sıkıyönetimin yeniden getirilmesi gözden uzak tutulacak bir ihtimal değildir. Seçim yapılacak illerin 7'sindeki sıkıyönetimlerden altısının Doğu ve Güneydoğu bölgesinde bulunması da seçimlerde verilecek demokratik mücadelenin geleceğe dönük önemini bir kat daha artırmaktadır.

SEÇİM PLATFORMU VE SOSYALİSTLER

Parlamente platformunda sosyalistlerin tutumu konusunda sık sık gündüğümüz gibi, bugün Türkiye'de devrimci durum yoktur. Bu nedenle, seçimlerin boykot edilmesi de sözkonusu değildir.

Bu koşullar sürdüğü sürece, gerek genel, gerek kısmi ve gerekse yerel her türlü seçim önemli demokratik olaylar olma niteliğini koruyacaktır.

İşçi sınıfı biliminin kapitalist toplumlardaki parlamenter çalışmaya ve seçimlere bakış tarzı bellidir. İşçi sınıfı politik hareketi seçim ve parlamento platformunu sosyalist ve demokratik mücadele açısından, siyasi gerçekleri en geniş kitlelere açıklamak, kitlelerin desteğinin seçimlerde oyla somutlanmasını sağlamak bakımından daima duyarlı davranmıştır.

Hep bilindiği gibi, kapitalist toplumlarda seçimler kitlelerin politik dikkatlerinin arttığı, burjuvazinin ve halk güçlerinin çeşitli partilerinin görüş ve politikalarının daha geniş kitleler tarafından izlendiği, henüz yerince politikleşmemiş emekçi kesimlerinin de politikayla daha fazla ilgilendikleri platformlardır.

Herhangi bir kapitalist toplumda işçi sınıfı ve genel emekçi halk hareketi açısından seçimlerin taşıdığı bu önemin oluşturduğu genel doğrular dışında bugün Türkiye'de 1979 seçimlerinin taşıdığı özel önemler vardır.

FAŞİZME VE GERİCİLİĞE KARŞI MÜCADELEDE 79 SEÇİMLERİNİN ÖNEMİ

1979 seçim platformu, faşizme ve gericiliğe karşı genel devrimci-demokratik mücadelenin önemli bir aracı olarak değerlendirilmelidir.

Faşist tehdit ve teröre karşı olan geniş emekçi halk yığınlarının ve onları temsil eden siyasal güçlerin, sendikalar, meslek örgütleri ve diğer tüm demokratik kitle örgütlerinin bu seçimlere gereken önemi vermeleri, seçim platformunu, faşizme ve gericiliğe karşı mücadelenin bir alanı haline getirmeleri gerekmektedir.

Bu seçimlerde, halkımızın en azılı düşmanları olan faşistler ve işbirlikçileri, onların görüşleri, sınıfsal nitelikleri, demagogileri, politikaları, karanlık emelleri, komploları en geniş yurttaş kitlesine açık seçik ve çarpıcı bir biçimde teşhir edilecek ve faşizm konusunda sosyal demokrasinin yaratmak istediği bulanıklığı ve kavram kargaşasına karşı mücadele verilecektir.

Çünkü gerici güçler ve sosyal demokrasinin egemen sağ kanat politikacıları, Türkiye'deki faşist terörü ve saldırganlığı gözlerden gizlemek, faşist cinayet şebekelerinin ve onların ardındaki gizli-açık mihrakların halk düşmanı gayretlerini birtakım demagogilerle maskeleyerek çabasındadırlar. Burjuva basın ve yayın araçlarında «anarşi» edebiyatı altında bir kavram kargaşası yaratılmak istenmekte ve faşist saldırganlığı direkt ya da dolaylı yoldan mazur göstermeye yarayacak tarzda «şiddet olayları», «aşırı sağ-aşırı sol eylemler», «sağ-sol çatışması», «bölücülük» vb. gibi yaygalarla bir kısım kitlelerin gözleri bağlanmaktadır.

Bu demagogiler ve propagandalar, halkımızın can güvenliğini ortadan kaldıran, öğrencilerin öğrenim özgürlüğünü yoketmek isteyen, şu kısıtlı demokrasiyi bile boğarak zalim bir faşist diktatörlüğün getirilmesi için uğraşan, gericiği ve demokrasi düşmanlığını azıtmak için provokasyonlar yapan, her tavırlarıyla devrimci ve ilerici güçleri bezdirmek ve yıldırmak isteyen, bilinçsiz katmanlarda «otorite» ihtiyacı yaratarak, faşist bir iktidarı alternatif olarak sunan bu yollardan geçerek, bir dizi komplo ile

politik iktidara el koymak isteyen milliyetçi faşist hareketin işini kolaylaştırmaktadır.

Bu nedenle, seçim platformu, en geniş emekçi kitlelerine, faşizmin niteliğinin ve emellerinin sergilenmesi ve faşizme karşı ortak mücadele cephesinin inşası yolunda değerlendirilmelidir.

SOSYAL DEMOKRASİNİN İFLASI VE SEÇİM PLATFORMU

1979 seçimlerinin önemli özelliklerinden birisi de yakın zamanlara kadar CHP'nin seçmen durumundaki geniş emekçi yığınların sosyal demokrasiden umut kesmiş olmasıdır. Bu seçmen kesimlerinin geri unsurları yeniden götürüp MC partilerine oylarını vereceklerdir. Ama bu kesimler dışında kalan ve büyük çoğunluğu oluşturan sosyal demokrat sempatican taban, sosyal demokrasinin ilerisindeki alternatiflerin aranışı içinde olacaktır.

Bu nedenle, seçim platformu, sadece faşizme ve işbirlikçilerine karşı bir mücadele cephesi niteliği taşımamakla kalmamalı, aynı zamanda sosyal demokrasinin solunda kalan güçlerin ortak ilerici birliğini ve sosyal demokrasinin eleştirilmesini en etkin biçimde sağlamalıdır.

Bu görev, sosyalistler başta olmak üzere CHP'nin solunda kalan tüm ilerici güçlerin seçimler planındaki en önemli görevlerindedir.

İşçi sınıfı politik hareketimiz, CHP iktidara gelmeden çok çok öncelerinden başlayarak sosyal demokrasinin niteliğini sergilemiş ve CHP'nin iktidar olması halinde, sosyal demokrasinin gerçek kimliğinin en kısa zamanda geniş kitlelerce anlaşılacağını, sosyal demokrasinin iktidarının kısa zamanda iflas edileceğini, sözde umutların çabucak söneceğini belirtmiştir. Nitekim sosyal pratik, işçi sınıfı sosyalizminin bu öngörülerine doğrulamıştır.

Şimdi aslanan, sosyal demokrasinin solunda kalan güçlerin, bir yandan faşizme ve işbirlikçilerine karşı verilen mücadeleyi seçimlerde daha da güçlendirirken, öte yandan bu platformu, sosyal demokrasiye ve onun çeşitli tutucu, anti-demokratik politikalarına karşı da bir mücadele alanı haline dönüştürmektir.

ULUSAL DEMOKRATİK MÜCADELE VE 1979 SEÇİMLERİ

1979 seçimlerinin faşizme, gericiliğe ve her türlü anti-demokratizme karşı, demokratik hak ve özgürlükler yolunda etkin bir platform olarak değerlendirilmesi, yeni demokratik mevzilerin elde edilmesinde, siyasal demokrasi mücadelesinde, genel emekçi halk hareketinde bir ileri adım olarak kullanılması, kitlelerin acil ekonomik-demokratik taleplerinin dile getirilmesi görevini vurgularken, Türkiye'de en fazla çığnayan insan haklarının başında mazlum milletin ulusal demokratik hak ve özemlerinin geldiği noktasının özellikle altını çizmek gerekir.

Bu konuda gerici ve şovenizm kol kola girmiştir. Örneğin bazı konularda burjuva demokrasisini savunan yerli sosyal demokrasi, bu konuda diğer burjuva partilerinden farkı olarak «bölücülük» âvazeleri ile ulusal demokratik hak ve özemlere karşı yeni bir şoven saldırıya politik iktidar olarak mihmandarlık yapmıştır.

Böylelikle, gerici ve şoven burjuva politikalarıyla, egemen milliyetçilik ve onun çeşitli demagogileriyle, ulusal baskı, çok yönlü olarak —ve sosyal demokrasinin de katılımıyla— şiddetlendirilmiştir.

Sıkıyönetimin kapsamı ve alanı gene sosyal demokrasinin insiyatifli ve faşist milliyetçi hareketin desteğiyle genişletilmiştir.

Ezen ulusun çeşitli katmanlarında, hatta bilinçsiz emekçi kesimlerinde şovenizm azdırılmış, şovenist propagandalar hızlandırılmıştır. Böylece emperyalist metropollerde tezgahlanan yeni karanlık planlar, getirilip sahnelenmek istenmektedir.

Seçim platformunun, ulusal demokratik mücadele açısından egemen milliyetçiliğe ve şovenizme karşı bir mücadele alanı olarak değerlendirilmesi, mazlum milletin ulusal demokratik güçlerinin seçim çalışmaları planında aktif rol oynamaları, sosyalist olsun ya da olmasın tüm ilerici, demokratik güçlerin ulusal demokratik mücadele doğrultusunda demokratik hareketlenmelerinin sağlanması, kitlelerin bu demokratik mücadeleye bilfiil katılmaları, seçim platformunun yığınsal demokratik caoalarla demokratikleşme ve demokratik mücadele doğrultusunda değerlendirilmesi bir başka hayati görevdir.

Seçim yapılacak illerin yarıya yakın kısmında yaşayan emekçilerin en doğal insanlık hakları uğrunda ve demokratik yönde hareketlenmesi, kentlerde, ilçelerde ve köylerde yapılacak seçim çalışmalarında ulusal demokratik hakların dile getirilmesi, bu haklar uğruna verilen mücadelenin kökleştirilmesi ve daha geniş kitlelere maledilmesi, işbirlikçi nitelikli feodal unsurların politika alanında sürdürdükleri etkinin geriletilmesi burjuva ve feodal politik bağların kırılması yolunda adım atılması özellikle büyük önem taşımaktadır.

SOSYALİST PROPAGANDA VE 1979 SEÇİMLERİ

Halk güçlerimizin karşı karşıya bulunduğu sayısız zorluklar ve olumsuzluklar karşısında, sosyalist siyasal hareketimiz, hiç kuşkusuz seçim platformunu sosyalizmin propagandası ve tüm siyasal gerçeklerin kitlelere açıklanması, daha geniş emekçi kitlelerinin, işçiler başta olmak üzere tüm ileri emekçilerin sosyalizme kazanılması doğrultusunda etkince değerlendirecektir.

Nihai kurtuluşun SOSYALİZM'de olduğu, bu hedefe varmak için bugünkü en ivedi görevin sosyalist siyasal mücadeleyi geliştirip güçlendirmek, bu amaçla sosyalist örgütlenmeyi yaygınlaştırıp kökleştirmek olduğu, gerçeği seçimlerde sosyalist politik hareketimizin en önemli propaganda görevlerini belirlemektedir.

Kısaca değindiğimiz bütün bu ve benzeri görevlerin lâyıkıyla yerine getirilmesi ve mümkün olan etkin, en başarılı sonucun elde edilebilmesi için, CHP'nin solunda kalan ve maoculara işbirliği içinde olmayan tüm siyasal güçlerin, sosyalistler başta olmak üzere, seçim işbirliği yapmaları ve CHP'nin solunda güçlü, etkin bir seçim bloku oluşturmaları, hem ilke hem de yöntem olarak zorunludur.

Hayati önem taşıyan bu konuyu gelecek sayılarımızda ayrıntılı olarak ele alacağız.

Silahsızlanmanın Yeni Perspektifleri

17 Haziran Dünya Silahsızlanma Günü, 1979 yılında, SALT-2'nin imzalanmasıyla yeni bir anlam kazanmış olacak. Barış programının ayrılmaz bir parçası olan silahsızlanma talebi özellikle son yıllarda önemli gelişmeler kaydederek, karşı konulamaz hale geliyor.

Bu denli hayati bir sorun karşısında iki farklı eğilim vardır. Varlıklarını silahlanma yarışına ve silah ticaretine borçlu emperyalist tekeller, silahsızlanma çabalarını sabote etmek için her yolu denemekte, en sorumsuz yollardan halkların güvenliğiyle oynamaktadırlar. Buna karşılık, başta sosyalistler olmak üzere, bütün barışsever güçler silahsızlanma konusunda aşırı ölçüde hassastırlar, çünkü onlar, insanlığa karşı görev ve sorumluluklarının bilincinde hareket etmektedirler.

Silahsızlanma konusunda çatışan eğilimler, toplumsal gelişmeden yana olanlarla, bu gelişmeyi kendi gerici çıkarlarıyla sınırlamak isteyen sömürücü güçlerdir.

Silahsızlanmadan yana olanların çıkış noktaları, her şeyden önce insanlığın genel çıkarları olup, insanın ve onun yaratıklarının, insanlık tarihinin en büyük düşmanı olan emperyalizmin yarattığı ciddi tehlikeler karşısında korunmasıdır.

Silahsızlanma, sadece yaratılmış olan toplumsal gelişmenin bugününün değil, yarınının da korunmasına yönelik bir çabadır. Tarih boyunca üretim güçlerinin önüne dikilen engeller, hep bu güçlerin gelişmesini yavaşlatan veya büsbütün engelleyen ilişkiler olarak görülür. Ancak günümüzde emperyalizm, sadece üretim güçlerinin gelişmesi önünde bir engel olmakla kalmıyor, doğrudan üretim güçlerini yoketmeye yönelik tehditler geliştiriyor. Bu nedenle, emperyalizmin silahlanma politikasının karşısına çıkmak, tarihi olarak üretim güçlerinin yanında yer almak anlamına gelir.

Üretim güçlerinin bugün yeryüzündeki potansiyeli, insanlığı topyekün daha iyi bir hayat düzeyine kavuşturabilir. Ancak bu potansiyelin önemli bir bölümünü elinde bulunduran uluslararası tekellerin bu denetim gücünü kırmak, ulusal ve uluslararası boyutlarda, hem varolan üretim güçlerini, hem de bilimsel ve teknolojik devrimin sonuçlarını, insanlık yararına yeniden düzenlenecek olan ilişkilere devretmek gerekmektedir.

Bu yönde, çağdaş demokratik ve anti-emperyalist eylemlerin yürüttüğü yığın mücadelesi, silahsızlanma talebini ısrarla ileri sürüyorsa, bu bir rastlantı değil, emekçi sınıfların çıkarları gereğidir.

Nitekim Dünya Barış Konseyinin 2-5 Şubat tarihlerinde Berlin'de düzenlenen özel toplantıda çıkarılan çağrıda da şöyle deniliyor: «Savaş bütçelerine, HAYIR! Barış bütçelerine, EVET! Savaş amacıyla yapılan harcamaların sürekli artışına son verilmesini, askeri ve ekonomik potansiyelleri bakımından en büyük devletlerin, ve özellikle BM Güvenlik Konseyi daimi üyesi ülkelerin askeri bütçelerinde kısıtlamaya gidilmesini isteyelim. Böylece sağlanacak kaynaklar, halkların yaşama düzeylerinin geliştirilmesi, kalkınan ülkelere yardım, açlık, sefalet, hastalık ve cehaletle son verilmesi yolunda kullanılmalıdır.»

Tekellerin elinden alınacak potansiyel gücün adil ilişkiler çerçevesinde insanlığın yararına sunulmasıyla, bugün geri ve gelişmekte olan ülkelerde halledilmez gibi görünen pek çok sorunun çözüm yoluna gireceği görülmektedir. Bilim ve teknolojinin, tüm insanlığın ortak kullanımına a-

çık hale getirilmesi için, kuşkusuz dünyanın daha büyük ölçüde değişmesi, halk düşmanı gerici rejimlerin, emperyalizme payanda olan konumlarının sarsılıp yıkılması gereklidir. Ve bu yüzden, emperyalizme karşı verilen genel mücadelenin, tek tek ülkelerde, ulusal çerçevede aldığı biçim, emekçi sınıfların mücadelesi olarak kendini gösterir. Anti-emperyalist mücadele, emekçi sınıfların demokratik mücadelesiyle bir arada varolabilir. Silahsızlanma mücadelesi de bu nedenden ötürü, işçilerin ve tüm emekçilerin sınıf görevleri içinde yer almaktadır.

Sosyalistler, tüm barışsever güçler, barışın güvence altına alınmasını, genel bir silahsızlanmada görmektedirler. Emperyalizm ve kimi burjuva reformistler veya pasifist (savaşaleyhtarı) akımlar umut ettikleri barışı, silahsızlanmadan çok silahlanmada denge unsuruna bağlamaktadırlar. Bu, savaş tehlikesini azaltan bir tutum değildir, tam tersine, silahlan-

ma yarışına olanak tanıyan bir politika-
tiktadır.

16 Haziran'da imzalanmış olacak olan SALT-2 ile barış güçleri silahsızlanma yolunda ileri bir adım daha atmış olacaklar. Esas olan, silahsızlanma sürecini sürekli kılmaktır.

Silahsızlanma programı, emperyalizmin savaşçı politikasını kuşatacak olan güçleri de üreterek yürütmektedir.

DÜNYA BARIŞ KONSEYİ'NİN 2-5 ŞUBAT BERLİN TOPLANTISI VE SİLAHSIZLANMA MÜCADELESİ

Dünya Barış Konseyi'nin 2-5 Şubat 1979 tarihlerinde Berlin'de yapılan Özel Oturumu'na 98 ülkeden kadın-erkek delegeler katıldı.

Özel Oturumun ana konusunu dünyanın dört bir yanında emperyalist baskıya karşı, ulusal bağımsızlık ve ekonomik özgürlük için savaşan halklarla dayanışma oluşturuyordu. Doğal olarak, barış konusu bu Oturumda tartışılanların vazgeçilmez bir parçası oldu. Oturum sonunda «Hayatın yararına, kitle tahrip silahları bırakılsın, silahlanma yarışı durdurulsun» çağrısı yapıldı.

Çağrıda nükleer silahlar konusunda SALT anlaşmasının bir an önce imzalanması ve uygulanması talep edilirken, nükleer güce sahip beş ülkenin —SSCB, ABD, İngiltere, Fransa ve Çin— nükleer silahların arındırılması için derhal görüşmelere başlanması isteniyor.

Çağrıda yer verilen diğer ana talepler şunlar:

Nötron Bombasına Hayır!
NATO'da kullanılmak istenen nötron silahlarına karşı çıkılırken, her tür kitle tahrip silahlarının üretimi yasaklanmak isteniyor.

Savaş Bütçelerine Hayır - Barış Bütçelerine Evet!

Savaş amacıyla sürekli büyüyen silahlanma bütçelerinin azaltılması ve böylelikle bu kaynakların insanların yaşam düzeylerini geliştirmek, gelişmekte olan ülkelere yardım etmek, açlık, kıtlık, hastalık ve cehaleti ortadan kaldırmak için harcanması talep ediliyor.

«Silahlanma yarışını durdurmak, silahsızlanmayı ve güvenli bir barışı sağlamak ortak sorunumuzdur» denilen çağrıda, tüm dünya halklarının silahlanma yarışının durdurulması, kitle tahrip silahlarının ortadan kaldırılması talebi tekrarlanıyor.

Türkiye'de Barış Geleneği Köklüdür

İkinci Dünya Savaşı kovalayan yıllar, emperyalizmin soğuk savaş saldırısını tırmandırdığı, savaştan aldığı onulmaz yarayı, yer yer çıkardığı sıcak savaşlarla onarmayı umduğu yıllardır. Emperyalist saldırının bu yeni biçiminin karşısına halkların barış isteği ve mücadelesi çıktı. Sosyalist sistem etrafında kenetlenen ve 1950'de Dünya Barış Konseyi'nin kurulmasıyla somutlanan barış özlentileri, o yıllar Türkiye'de de yankı yapmıştı.

Türkiye Barışseverler Cemiyeti bu yankıların ürünüydü. İktidarda, emperyalizme yamanmanın yollarını arayan Menderes Hükümeti vardı. Soğuk savaş kaosunda, emperyalizmin safında yer alan Türkiye egemen sınıfları, NATO halkasına tutunmak hevesini besleyip büyütüyorlardı.

O dönemde Afrika'da anti-sömürgeci hareketler filizlenmeye başlamış, Kenya'lı Mau-mau'lar silahlı mücadeleyi başlatmıştı. Latin Amerika'da, Guayana'da emperyalist egemenliğe karşı başkaldırı başlamıştı. Emperyalizmin savaşta aldığı yaralara yenileri eklenebilirdi ve o dönemde en büyük tehlike Çin Hindin'de gelişmekte olan ulusal hareket idi. Kuzey Vietnam'a ek olarak Kore'nin de kuzeyi sosyalizme yönelen güçler tarafından kurtarılmış, Güney Kore'deki ABD ve Japon egemenliği tehlikeye girmişti. Güney Kore'yi kurtarma savaşının karşısına ABD emperyalizminin, Bir-

leşmiş Milletler kılıfı altındaki saldırısı çıkarıldı. BM örgütü, o dönemdeki bileşimi ile emperyalist saldırının kılıfı oldu.

NATO'ya tutunmak isteyen Menderes Hükümeti, bunun yolunun Kore savaşına ABD'nin yanında katılmaktan geçtiğini biliyordu. Türkiye'nin Kore'ye asker göndermesi, barış güçlerimizden büyük tepki gördü. Savaşa karşı muhalefet büyük bir yaygınlık gösterdi. Menderes Hükümeti, barış güçlerinin muhalefeti karşısında kendi politikasını savunamaz duruma düştü. Türkiye Barışseverler Cemiyeti 13 Haziran 1953'de bu yüzden kapatıldı, yönetici ve üyeleri hapse atıldı, barış düşüncesini savunmak suç sayıldı.

Bugün artık, barışı savunmanın onur sayıldığı ve barış düşmanlığını açıktan yürütmenin imkânsız hale geldiği görülüyor. Dünya, aradan geçen 30 yıl içinde çok değişti. Ne ki, geleneği Türkiye toprağında bu denli eskiye dayanan barış mücadelesinin, bu tarihe yaradır bir güçle bugün, örgüt ve eylem planında somutlandığını söylemek hakkına sahip miyiz?

Dünya barış ordusu yüz milyonlarla, milyarlarla ölçülürken, Türkiye'deki barış müfrezelerinin, grupçu hesaplar içinde boğulması, barışsever güçlerimizin geleneğini bugün en güçlü bir şekilde somutlamak görevine daha bir önem kazandırmaktadır.

İşçi Sınıfı Adına İşçi Sınıfına Düşmanlık

«Çin'de egemen sınıf, işçi sınıfıdır», «İşçi sınıfı ülke kalkınmasının öncü gücüdür» gibisinden iddialar, Pekin basınında kullanılan kalıplaşmış sloganlardır. Gerçek iddia edildiği gibi olsaydı, Çinli işçilerin tüm hakiki dostları bundan sadece memnun kalacaklardı. Ne var ki, Çin'de sosyalist ilkelerin nasıl çarpıtıldığını ve işçi sınıfı davasına yapılan mao-cu ihanetin ne denli büyük olduğunu herkes bilir-ken, bu iddialara kanacak kimse olabilir mi?

Komünist Partisi'nin yetişkin Marksist - Leninist kanadının tasfiye edildiği, işçi sendikalarının dağıtıldığı ve emekçi halkın ekonomik ve politik haklarının kısıtlandığı Mao Zedung döneminin emek düşmanı uygulamalarını da kimse unutmaz. Bu nedenle, 1976 Ekim'inde iktidara gelen yeni yönetim, ilk iş olarak, halkın diğer kesimleriyle birlikte işçi sınıfına da vaadlerde bulunmuştu. Amaç, gözle görülebilecek kadar açıktı: koltuktaki yeni ekip, önceki yılların ekonomik başarısızlıkları ve politik sarsıntıları nedeniyle sallanan askeri - bürokratik diktatörlük rejimini koruma çabasındaydı.

Propaganda aygıtı, işçi sınıfına övgüler düzmeye ve onun devrimci geleneklerini yüceltmeye başladı. Bir önceki yönetimin «Bazı hata ve zaafırlar»da bulunduğu itiraf edilerek, ima yoluyla, dörtlü çete suçlandı. Hatta, 1977 sonunda, ödemeler sistemine - uzun yıllardan sonra ilk defa - bir düzen getirileceği açıklandı. Sanayi işçilerinin ve büro emekçilerinin yarısına yakınının ücretleri yüzde 10 arttırıldı. Geçen yılın başında, maddi teşvik işlemi bazı işletmelerde yeniden uygulamaya sokuldu. 1978 Ekim'inde, yirmi yıldan fazla bir kesintiden sonra, İşçi Sendikaları 9. Kongresi toplandı. Atılan tüm bu adımların Çin'in uzun erimli kalkınma planı olan «dört yenileştirme»nin ilanı ile aynı zamana gelmesi hiç de rastlantı değildi. Ülkenin yeni yönetimi, başaramasa da askeri gücün arttırılmasına dayalı bir politika uygulamanın, büyük ölçüde toplumun temel üretici gücüne bağımlı olduğunu keşfetmişti. İşçi Sendikaları Kongresi'nde konuşan, Çin Komünist Partisi Polit Büro'su üyesi Ni Zhifu, «dört yenileştirme»yi bir «yeni Uzun Yürüyüş, işçi sınıfının yeni bir tarihi seferi» olarak adlandırmıştı.

Pekin yönetimi, sadece ilk sıralarda, işçilerin bir kısmına yaşam koşullarının düzeleceği ve daha geniş politik haklar sağlanacağı inancını vermeyi başarabilirdi, o kadar. Bazı işçi kesimlerinin maddi gelirlerindeki artış, temel tüketim ve yiyecek maddelerinin teminindeki ve giderlerindeki artışı karşılamıyordu. Ücretlere yapılan bir kaç yuanlık zam, fabrika ürünleri ve gıda maddelerinin fiatlarındaki artışlar nedeniyle, kısa sürede yok oldu. Duvar gazetelerindeki bilgilere göre, yiyecek, ilaç ve bir kısım fabrika ürününün de dahil olduğu 200'den fazla tüketim maddesinin fiatları, hemen bir gün sonra yükseliverdi. Zorunlu tasarruf politikası yoluyla, ücretlerin dondurulması yoluna gidildi. Tasarruf bankalarının «uçucu timler»i, ücretlerin ödendiği günlerde işçilerin «artan» paralarını toplamak için işletmelerin önüne konuverirler - yanlarında, herkesin kendi payını yatırmasını sağlamak için dikkatli gözlerle sıradakileri gözleyen hükümet temsilcileri de bulunur. Ve işçilerin birikmiş hesaplarından para çekebilmeleri özel izne bağlanmıştır.

ÜRETİM ARTIŞI VE KEMERLERİ SIKMA POLİTİKASI

Mao Zedung'un «büyük sıçrama» döneminin bilinen uygulamaları, halen yönetimde etkin olmaya devam ediyor. «Ülkemizde emek ve ücretler alanındaki temel politika» diyor ÇKP Merkez Komitesi'nin önde gelen üyeleri, «üç kişilik yemeğin beş kişi arasında paylaşılması ve beş kişinin işinin üç kişi tarafından yapılmasıdır.» Bu zorlama, farklı ekonomik ve sosyal haklarla işçileri kategorilere bölen «büyük sıçrama» sisteminin korunma çabasının bir sonucudur.

Çin'de işçi sınıfı, geçen yılın sonuna doğru, 45 - 50 milyonluk bir nüfusa ulaşmıştı. Bunun sadece yarısı, sekiz alt ücret grubuna ayrılan «kalifiye işçi» kategorisine giriyordu. Bu kategorinin birinci grubundaki işçileri aylık gelirleri 35 yuan, sekizinci ve en çok kazananları ise 105 yuandır. Diğer bir kategori de «geçici işçi» olarak adlandırılan işçi gru-

budur. Üç yıllık çıraklık dönemi sonucunda girdikleri yetenek sınavlarında başarısız görülen bu kategorideki işsizlere «vasıfsız» maaşı ödenir. Çoğu fabrika yöneticisi daha fazla ücret ödemek amacıyla, genç işçilerin bu sınavlara girmelerine kasıtlı olarak engel olurlar. Sayıları tüm işçilerin yüzde 10'unu bulan «vasıfsız»lara ödenen ücret 18-24 yuan arasında değişir. Şehirlerde 1-7 senelik süreler için çalışmak üzere köylerden kiralanan «sözleşmeli işçiler», işçi sınıfının en ayrıcalıksız kesimini oluştururlar. Sözleşme süresi bittğinde, bu köylü işçiler bağlı oldukları köy komününe dönmek zorundadırlar. Dört basamaklı özel ücret göstergesi, en verimli bir «sözleşmeli işçi» ya en düşük kıdem ücreti alan bir «kalifiye» işçiden daha az ödeme yapılmasını mümkün kılar.

İşçilerin farklı kategoriler halinde sınıflandırılması sadece devlete kazanç getirmekle kalmayıp, aynı zamanda işçilerin ekonomik ve politik hakları için mücadelelerinde birleşmelerini de engellemektedir. «Geçici işçi» kategorisinde yer alanların tümü ve 100 kişiden az işçinin çalıştığı işletmelerin sürekli işçileri sendikalara üye olma hakkına sahip bulunmuyorlar. Hatta, bu kişiler en düşük sosyal sigorta haklarından bile faydalanamıyorlar. Fabrika bütçelerindeki sağlık bakım harcamalarından ve ödeneklerden, işgöremezlik tazminatlarından onlar pay alamıyorlar.

GÜVENLİK ÖNLEMLERİNDE İHMALKARLIK

Ni Zhifu, İşçi Sendikaları Kongresindeki konuşmasında şu itiraflarda bulunmak zorunda kaldı: «Sanayi işçilerinin ve devlet memurlarının barındığı varoşlar haddinden çok kalabalıktır, karı - koca aileler çoğu kez ayrı yaşamak zorunda kalmaktadır, gece vardiyalarında çalışan işçiler yeteri kadar dinlenemezler, yeraltı işçileri sıcak yemeksiz idare etmek durumundadırlar, ikincil yiyecek maddeleri (Çin'de et, süt ve diğer pek çok yiyecek bu guruba sokulmuştur - A.O.) nin kıtlığı çekilmektedir, mesleki ve kronik hastalıklara yakalanan işçi ve memurlar hiç bir sağlık tedavisi görmemektedirler.»

Bu listenin daha da uzatılması mümkündür. Kaza öncesi koruma önlemlerinin bir çok işletmede bulunmaması, kaza oranını giderek yükseltmektedir. Fabrika yöneticileri, «Üretim planlarının altından güçlük kalkabiliyoruz, böyleyken, bizden güvenlik önlemleri almamız nasıl beklenebilir?» demekten çekinmemektedirler. Bu konuda birşeyler yapma çabasında olan bir kaç yönetici ise, gazetelerde ve bölgesel radyo yayınlarında, sık sık «halkın parasını savurmak»la suçlanmaktadır.

Bütün bunların yol açtığı sonuçlar, basına yansıyan bir kaç olaydan ortaya çıkartılabilir. Güvenlik kurullarının dikkate alınması, geçen yıl sonunda Orta - Çin'in Henan eyaletindeki Zhangzhou yakınında, bir yolcu treni ile bir yük treninin çarpışmalarına -104 kişinin ölümüne ve 200 kişinin yaralanmasına yol açtı. - Makinistlerden birinin fazla çalışmaktan yorgun düştüğü ve uyuya kaldığı anlaşıldı.

Fabrikaları ziyaret eden yabancıların çoğu, işçilerin bitkin görünüşlerinden bahsetmektedir. Bu pek şaşırtıcı olmamalı, çünkü işçiler haitada 48 saat çalışmadan başka hergün iki saatlik «eleştiri ve özleştirme» toplantılarına katılmak zorunda bırakılıyorlar. Belirli aralarla da, çalışma gününün 10 - 11 saate çıkarıldığı «üretim seferberliği ayları» düzenlenmektedir. Böylece, yıllar geçtikçe gün ve gün artan bünyesel tükeniş etkisini toptan göstermektedir. Bunları yanı sıra, Çin ücretli yıllık izin uygulamasından da yoksun bulunuyor. Sadece, karısı ya da çocukları başka bir bölgede yaşayan işçilere yılda bir defa tatil yapma izni veriliyor.

Yaşam standartları oldukça düşük düzeyde bulunuyor. Batı Almanya'da yayınlanan China Aktuel dergisinde yazılanlara göre, bir işçi çalar saat alabilmek için 16 - 18 gün, kol saati alabilmek için 18 - 48 gün çalışmak zorundadır ve bir bisiklete 61 - 67 günlük ücretini yatırması gerekir. Bırakın daha alt kategorilerdeki «vasıfsız» ve «sözleşmeli» işçileri, 5. ya da 6. kıdem ücreti alan işçi aileleri bile giderlerini ancak uzun süre yiyeceklerinden kısmakla karşılayabiliyorlar.

Günümüz Çin'inden bir görüntü: Polis, Shanghai Kent Devrim Komitesi önünde yapılan bir gösteriyi dağıtmaya çalışıyor.

Bir kol satı, bisiklet, dikiş makinesi ya da radyo alıcısına sahip olmak pek çok ailenin gerçekleştirmediği bir rüya, bir zenginlik işaretidir. Bunları satın almaya sadece «vasıflı» işçilerin gücü yetmektedir.

GAZAP ÜZÜMLERİ

Hükümetteki yöneticiler, kitlelerin dikkatini yok sulluklarından kaçırmak için az çaba harcamadılar. Halka «Büyük Çin» için «fedakâr olmanın» zorunlu olduğu anlatıldı. Ne varki, giderek daha çok sayıda Çin yurttaşı, «Despotizm ve silah yerine demokrasi ve pirinç» sloganına sahip çıkmaktadırlar. Son aylarda yapılan protesto mitinglerinde ve duvar gazetelerinde - işçi, köylü, öğrenci ve memurların illeri sürdükleri - taleplerin en önemli olanı da buydu.

İktidar için çekiştikleri hasımlarının durumunu zayıflatmak amacıyla, duvar gazeteleri kampanyasına sarılan Çin liderleri, yurttaşlar arasındaki yaygın huzursuzluğu gidermeye güçlerinin yeteceğini umdular. Ama şimdiki yönetimin politik ve ekonomik sloganlarının çoğu, kısa bir süre sonra, duvar gazetelerinde ve Pekin, Shanghai ve Wuhan'da kendiliğinden gelişen kitlesel mitinglerde eleştirilerek hedef oldu. Eleştirilerin bir çoğu, Pekin'de elektrik teknisyeni Wei Jingshang'ın hazırladığı bir dizi duvar gazetesinde ortaya konuldu. Jinsheng, Çin'de işçilerin egemen sınıf olduğu yolundaki resmi propagandayı yalanlayarak, şöyle yazıyordu: «Tarihi yaranların halklar olduğu görüşü, boş bir sözden ibarettir. Çünkü, emekleri başkaları tarafından gaspedilmektedir ve hakları başkalarının hükümlerine bağlanmıştır. Ne biçim efendiliktir onlarınki?»

Diğer duvar gazetelerinde de askeri - bürokratik rejimin kaldırılması, Mao döneminde haksız yere cezalandırılan seçkin parti ve sendika yöneticilerine şereflerinin iadesi ve halka daha çok demokratik haklar tanınması talep edilmiştir. Bu duvar gazetelerini yazan kişiler, Sosyalist Vietnam'a yapılan saldırıyı lanetlediler ve Sovyetler Birliği ile diğer sosyalist ülkelere karşı güdülen düşmanlık politikasına son verilmesini istediler.

Çin'de işçiler şimdi, ekonomik hakları için verdikleri mücadeleye giderek daha güçlü bir şekilde katılıyorlar. Shanghai'da bir ipek atelyesi işçileri, kendilerini yarı - açlığa mahkûm eden düşük ücretlere karşı protesto gösterisinde bulundular. Gösteri sırasında, polisin ateş açması üzerine kan döktüdü.

Shanghai gösterisi önemli bir başlangıç oldu. Son haftalar içerisinde, Pekin liderleri, her türlü muhalefet toplantısının yapılmasını kesin olarak yasaklamışlardır. Protesto eylemlerinde etkin rol oynayan Çin şehirlerinde, bir tutuklama dalgası estirmiştir.

Ama, cezalandırma yöntemiyle tepkilerin önü alınamayacaktır. Nitekim, 5 Nisan 1976'da yapılmış olan darbenin yıldönümünde, Pekin'in Tiannanmen alanında, özgürlük ve demokrasi isteyen sloganlar taşıyan 10.000 insan toplanmıştır. Pekin'in Xidan varoşundaki «demokrasi duvarı»na, Hua Guofeng ve Deng Xiaoping'i «illeri sürdükleri slogan ve taleplerin gerçekleştirilmesi yolunda pratik hiçbir şey yapmadığı ve verilen vaadlerin tutulmadığı» için eleştiren duvar gazeteleri asılmıştır.

Gazap üzümüleri, Çin işçi sınıfının - şanlı devrimci gelenekleri olan bir işçi sınıfının bağrında olgunlaşmaktadır.

Andrei Ostrovsky
NEW TIMES, 1979

1979 Uluslararası Çocuk Yılında

ÇOCUK VE EDEBİYAT

«İlerici güçlere düşen en önemli görev, burjuvazinin çocuk sorununu can alıcı bağlantılarından soyutlayıp anlaşılabilir ve 'eğlenceli' bir konu haline getirmesine izin vermemektir.»

1979 yılının Çocuk Yılı olarak ilan edilmesi, diğer ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de bu alandaki çalışmalarını hızlandırdı. Ucundan, kıyısından da olsa çocuk sorunları tartışılıyor, çocuklara yönelik etkinlikler yapılıyor; sergiler açılıyor, yarışmalar, toplantılar, açıkoturumlar düzenleniyor.

Dikkatlerin çocuklara çekilmesi, insanlığın kaynağı olan çocuklara gereken önemin verilmesi açısından, Çocuk Yılı'nın ileri ve demokratik bir kazanım olduğu gerçeği yadsınamaz. Fakat bunu, sadece «kutlama» sınırları içerisinde tutma, güzel çocuk yarışmaları düzenleme, soyut bir çocuk «sevgisi»yle geçiştirme eğilimleri ağır kazanıyor. Egemen sınıflar açısından doğal bu. Çocuk sorunları aracılığıyla da olsa, gözlerin genel toplumsal sorunlara çevrilmesinden korkarlar. Bunun için de konuyu yozlaştırma, saptırma eğiliminin ağır basması, yadırganmaması gereken bir durum.

Ne var ki, kimi ilerici çevrelerde, Çocuk Yılı'na, sektör bir anlayışla yaklaşım da sözkonusu. Açıkta açığa söylenmesede, kimi «sol» çevrelerde gözlemlenen bir olumsuzluk var. Çocuk Yılı'nı, burjuvazinin bir aldatmacası, oyalaması olarak niteleyip: «Çocukların sorunları, tüm ezilen sınıfların kurtuluşuyla çözüme ulaşacaktır. Bunun dışında çocuklara hiçbir şey yapılamaz. Yapılanlar, uyutmacadır, yutturmacadır» anlayışı, sakat, sakat olduğu kadar da giderilmesi gereken bir anlayıştır. İçerisinde bulunulan konumda bu görüşleri etkisizleştirmek, bu demokratik kazanımdan yararlanmak gerekir.

Burjuvazi elbet bunu, bir uyutma aracı olarak kullanmak isteyecektir. Nitekim bu yoldaki çabalar somut olarak gözlenmektedir. Fakat toplumsal gerçeklik, burjuvazinin niyetlerine göre belirlenmiyor. Önemli olan burjuvazinin niyetleri değil, ilerici güçlerin, emekçi sınıfların bu gelişmeden yararlanmasını bilmeleri ve insanlığın kaynağına, onların sorunlarına ve onların sorunlarından çıkışla genel toplumsal sorunlara dikkatleri çekebilmeleridir.

Bu bağlamda ilerici güçlere düşen en önemli görev, burjuvazinin çocuk sorununu can alıcı bağlantılarından soyutlayıp, anlaşılabilir ve «eğlenceli» bir konu haline getirmesine izin vermemektir.

Bunun için de, çocuğu, çocuk sorunlarını ve kapitalist düzen içinde çocuğun konumunu yeniden irdeleyip kavramak ve bir daha bilince çıkarmak gerekir. Çünkü burjuvazi, çocuk sorununa eğilirken ya da çocuklardan söz ederken sadece belirli bir sınıfın çocuklarıdır sözkonusu olan. Yoksa güvencesiz, sigortasız gece gündüz çalıştırılan, sokak başlarında sigara, simit satan, abakkabı boyayan, köprü altlarında sabahlayan çocuklar değildir, burjuvazinin sözünü ettiği çocuklar. Bunlar burjuvazi için ya ucuz işgücüdür, ya da kapitalist düzenin suçla ittiği, toplumun dışına at-

ıldığı posalardır.

Bu nedenle çocuk sorunu sınıfsal bir sorundur. Ve sınıfsal bağlam içerisinde düşünülmelidir. Çünkü çocukların sorunları, salt onların çocuk olmalarından kaynaklanan sorunlar değildir. Konuyu bu kapsamda düşünmek, onu gerçek boyutlarından uzaklaştırmak olur. Burjuvazinin de istediği budur. Tüm insanlar gibi çocuk da içerisinde yaşadığı toplumsal yapının ürünüdür. Çocuğu içinde yaşadığı sınıftan ve toplumsal ilişkilerden soyutlayarak ele alamayız.

«Çocuklara karşı olan sorumluluğumuz, tüm insanlığın kurtuluşu yolunda verdiğimiz mücadeledeki sorumluluğumuzun bir parçası, bir uzantısı; tamamlayıcıdır. Çocuklarımızın daha iyi yaşamaları, daha iyi yetişmeleri için ve bizim mücadeleyi, sömürünün yok edilmesi mücadelesinin yarınki sürdürücülerinin yetiştirilmesi için, mücadelemizin zafere ulaşmasının güvencesi olarak görüyoruz.»

Sınıfsal toplumlarda egemen sınıfların ideolojisi kolayca yayılır. Bu yayılma yolunda, büyük olanaklara sahiptir. Ezilen sınıflar bu «olanaklar» saldırısının etkisi altındadır. Çocuk bu saldırılar karşısında zayıf ve savunmasızdır. Onu bu saldırılara karşı koyabilecek biçimde yetiştirmek ve onu bu saldırılara karşı «teçhiz» etmek gerekir.

İşçi sınıfı mücadelesinin sürdürülmesi için çocuklarımızın yetişmesinde genelde sanata, özel olarak da edebiyata önemli görevler düşmektedir. Edebiyat yoluyla işçi sınıfının mücadelesine katılmak, onların kaynağı olan çocuklara da seslenmekle olanaklıdır. Çünkü, insana özgü, bilgiye ilişkin, zihinsel faaliyetlerin gitgide belirleyicilik kazandığı günümüz dünyasında, sosyalist mücadele açısından önemlidir bu. Çünkü, «burjuvazinin, büyüyüp ortaya çıkınca, kuyun gibi gütmek için, kuzu gibi olmalarını istediği çocuklardan, sınıf mücadelesini bilinçli olarak yaşayan, kendilerine verilmeyen gerçekleri zorla koparıp alan çocuklar yaratmak» bu mücadelenin gereğidir.

Bunu yaratmak görevi, diğer mücadele biçimleriyle birlikte, gerçekçi sanata ve edebiyata düşer. Çünkü, kapitalist toplumda ezilen sınıflar ve onların en zayıf halkası olan çocuk, burjuva ideolojisinin çok yönlü saldırısı altındadır. Bu saldırıyı karşılamak ve zararsız hale getirme açısından çocuk, yetişkine oranla daha zayıftır. Kendine verilen irdeleme yeteneği gelişmemiştir. Verileni kolaylıkla kabullenir. Ve kendini ona uyarlamaya çalışır.

Bu durumu edebiyat açısından irdelemeye çalışırsak, ortaya sürülen ve ortalığı kaplayan, çocuk yayını piya-

sasının nedenini anlayabiliriz. Bu, çocukların edebiyat karşısındaki konumundan ileri gelmektedir.

Çocuk, okuduğu kitaba kendini daha çok kaptırır. Kahramanla kendisini özdeşleştirir. Ona benzemeye, onun gibi olmaya çalışır. Egemen sınıflar bunu bildikleri için, onları çocukken yozlaştırmak, kendisi için zararsız duruma getirmek, daha da öteye, kendi çıkarları için kullanma yoluna gidiyor. Bunun için de onları bu yozlaştırıcı yayınlarla başbaşa bırakıyor. Resimli kovboy serüvenleri, polisiye kitaplar, gangster yaşamları, Kızılderililerle yapılan mücadeleler... Bu resimli hikâyelerin, polis romanlarının kahramanları, gözlerini kırpmadan başkalarını öldüren kişilerdir. Öte yandan kitap piyasası, kadın-erkek ilişkilerini en çirkin biçimlerde dile getiren, erotik duyguları sömüren seks romanlarıyla beslenir. Çocuklara sunulan oyuncakların birçoğu onların kovboyculuk, askercilik oynamalarına yarayan türdendir. Bunların dışında daha ince bir düzenlemeyle ortaya sürülen yayınlar da vardır. Ötekilerden daha çok saptırıcı olanlar da bunlardır. Yoksul-zengin ayırımını işler. Sulu gözlü bir duygusallıkla bezemiştir. Yoksulluktan, yoksullardan söz eder. Ama yoksulluğun nedeni saklanmıştır. Sonuçta herkesin çalışarak, bireysel olarak kendini kurtarabileceği, zengin olabileceği sonucuna varılır.

Bu yozlaşmışlık ve çürümüşlük kapitalizmin, emperyalist aşamaya varışıyla ilgilidir bir anlamda. Çünkü, çocuklar için bir edebiyat oluşturma işi, 18 ve 19. yüzyıllara rastlar. Elbet bu bir rastlantı değil. Burjuva toplumunun gelişimiyle bağlantılıdır. Bu nedenle burjuva toplumunun o dönemdeki yapısal koşulları, çocuklar için yapılan edebiyatın da yapısal öğelerini oluşturuyordu.

Öz olarak bu öğeler, kapitalizmin gelişimine paralel olarak, gerek bilimsel-teknolojik, gerekse ideolojik ve ahlakal planda ortaya çıkıyordu. Teknolojik alanda, teknik-sinai devrimin bulguları, bu bulguların sağladığı olanaklar çocuklara aktarılıyor, bunlar yeni yetişenlere öğretiliyordu. Ahlakal planda ise, çalışkanlık, sebat, tutumluluk, kazanma duygusu, özel mülkiyete saygı öğeleri bu edebiyatın temel felsefesini oluşturuyordu. O dönem için ileri bir niteliğe sahip olan, çocuklar için yaratılan burjuva edebiyatı, günümüzde, yukarıda kısaca değindiğimiz gibi, çocukları yozlaştırmak, militarizmi körüklemek, marazi duyguları ön plana çıkarmak gibi emekçi sınıflar açısından olumsuz bir durum yaratmıştır.

Bunun aşılması, emek sürecinin, insanca yaratımın, doğanın fethinin ve insanın doğa üzerindeki zaferinin

FAHRETTİN ÇELİK

edebiyatını yaratmayı gerektirir. Çocuğa bunları ulaştırmak, onu sınıfının savaşçısı olarak yetiştirmek görevi dayatmaktadır. Bunun yolu da ilerici, demokrat, sosyalist sanatçıların konuya bilinçle eğilmelerinden geçer.

Sağlıklı ürünlerin ortaya konulması (bu ürünlerin alıcısı olarak çocuklar sözkonusu olduğuna göre) çocuğun çok iyi tanınmasını gerektirir. Edebiyatla çocuk arasındaki ilişkinin çözümlenmesi, edebiyat yoluyla çocuğa nasıl ulaşabileceği, bu alanda cevaplanması gereken sorulardır. Çocuklar için edebiyat gündeme geldiğinde, bu soruların cevaplanması gerekir.

Çocuğa ulaşmak, onu tanımak bu alandaki başarının ilk koşuludur. Buna ulaşmak için de çocuğu, «biçim verilmeyi bekleyen, yoğurulup biçimlendirilecek» bir nesne olarak görmemeli. Çocuğun başbaşa bir dünyaya sahip olduğu, dahası başbaşa bir dünya olduğu bilinmelidir. Bu dünyayı tüm ayrıntılarına kadar incelemek ve doğru bir dünya görüşüyle somut olarak canlandırmak gerekir.

Herseyden önce çocuk, ciddiye alınmalıdır. Onunla herşey, her konu ele alınıp tartışılabilir. Edebiyat için de geçerlidir bu. Nesnel dünyanın olgularının burjuvazinin kafasında nasıl çarpıtılmış, değiştirilmiş olarak yansıdığını ve dünyanın doğru, kurallı algılanışının neden ve nasıl tahrif edildiğini açıklayabilir, örneklerle gösterebiliriz. Maddenin sadece biçimini değil, niteliğini de değiştiren, maddedeki doğal güçleri dönüştürerek bir «ikinci doğa» yaratan bedensel çalışmanın önemini kavrayabiliriz.

Aslıolan bunların nasıl anlatıldığı. Çocuklar ya da yetişkinler için yaratılan edebiyat ayrımı sadece burda çıkar ortaya. Çocuklar için yaratılan edebiyat konusunda «neyi anlatmalı» değil, «nasıl anlatmalı» sorusu öne çıkmalıdır. Çünkü, çocuk yetişkinden farklı olarak, geniş bir hayal gücüne sahiptir. Bunun yanında sözcük dağarcığı henüz gelişmemiştir. Bunun için yalın bir anlatım, ve çocuğun dünyasını yansıtacak sözcükler seçilmelidir. Sevgi, acıma, yardımlaşma gibi duygular çarpıtılmadan, insani doğallıkları içinde verilmelidir. Bunların yanında çocuğun ilgi alanı ve bilgi düzeyi gözönünde tutulmalıdır.

En önemlisi de, tepeden inme, buyurgan bir üslupla birtakım görüşler ya da değerler «şırınga» etmeye çalışılmamalıdır. Açık açık öğüt verme yerine, çelişkileri çocuğa buldurma ve sezdirme yolu seçilmelidir.

1 Haziran Dünya Çocuk Günü ile 1979 Uluslararası Çocuk Yılı'nın kesiştiği noktada çocuk edebiyatının kapsamlı bir eleştirisini yaparak edebiyatımızın bu alandaki görevlerini belirlemek ve bu çalışmaları örgütlemek gerekir.

Çocukları gerçek boyutlarıyla edebiyatımız içindeki yerine oturtamadıkça, yaptıklarımız bir yanıyla eksik, bir yanıyla da gelişme dinamiğinden yoksun kalacaktır.

DKB Dünya Çocuk Gününü 17 Kitlesele Toplantı İle Kutladı

LATİN AMERİKA ÇOCUK EDEBİYATI

VENEZUELLA'LI YAZAR
JOSE SEQUERA'NIN DÖRT KISA
HİKAYESİ

Çekici Tutuşundan

Ramon Henry Amcanın asıl adı Henry değil. Bundan önce yaşadığı hayatlardan birinde bir Avrupa ülkesinin kiralı olduğunu bizlere söylediği zaman ben ona Henry adını taktım.

Çocuklar arasında benden başka kimse ona inanmadı. Ben inandım, çünkü çivileri kunduraya çakarken çekici tutuşundan, o elin vaktiyle bir âsâyı kavramış olduğu anlaşılıyordu.

İnsanlar Yanlış Adım Atmasın Diye

Ramon Henry Amca bildiği mesleklerden söz eder bize sık sık. Bir gün ona, «Madem öyle, niçin kundura tamir ediyorsun?» diye sordum.

«İnsanlar yanlış bir adım atmasınlar diye,» dedi.

O günden beri, para ödmeden kaçıp doğru yolda yalpalayan bir müşteriyi göstererek, «Buna da iyi bir tamir denilemez herhalde,» derken yüzünde niçin öfkeden çok üzüntü okunduğunu anlıyorum.

Şekerleme, Meyva ve Kurabiyeler Kimin İçin?

Ramon Henry Amca bakkal dükkanını kapamak zorunda kaldı, çünkü sattığından çoğunu hediye veriyordu.

İflâs eden dükkanı hakkında ne zaman birisi ona bir soru soracak olsa şu cevabı alıyordu: «Şekerlemeler çocuklar için yapılıyorsa, meyveler çocuklar için yetiştiriliyorsa, kurabiyeler çocuklar için yetiştiriliyorsa, kurabiyeler çocuklar için pişiriliyorsa nasıl olur da ben bunları çocuklara satabilirim?»

Duruma Göre

Ramon Henry Amca tavşan avına çıktığı zaman herkes boşa kurşun sıkırdı.

Nedeni basit: Tavşanı görür görmez Ramon Henry Amca «İşte orda, orda, ateş edin!» diye bağır-maya başlar. Herkes batıya ya da güneşe nişan alırken, tavşan, durumuna göre, doğuya ya da kuzeye kaçar.

1 Haziran Dünya Çocuk Günü DEMOKRATİK KADIN BİRLİĞİ tarafından yaygın bir şekilde kutlandı. 1 - 10 Haziran tarihleri arasında 17 kitlesele toplantı düzenleyen DKB, bu toplantıların yanısıra tüm şubelerinde yerel olarak 1 Haziran'ı kutladı. Dünya Çocuk gününü kutlamalarını geniş kitlelere maletmek üzere, kadın ve çocukların taleplerini dile getiren onbinlerce bildiri dağıtan DKB, eylemini kitlesele toplantılarla sürdürdü.

İlk olarak 1 Haziran'da *Es-kışehir* ve *Tarsus*'ta yapılan toplantılarda çocukların ve kadınların geniş katılımıyla gerçekleştirilen zengin programlar sunuldu. Yerel çocuk ve kadın koroları, folklor ve tiyatro eikplerinin gösterilerinde barış, demokrasi, eşitlik ve sömürsüz bir dünya için mücadele konularını ustalıkla birleştirdikleri izlendi.

Bu ilk toplantıların ardından, 2 Haziran'da *Trabzon*, *İzmir*, *Bursa*, *Bafra*, *Manavgat*, 3 Haziran'da *Ordu*, 4 Haziran'da *Mersin*, 6 Haziran'da *Nazilli* toplantıları yapıldı. DKB Şubeleri'nin kurulmuş bulunduğu bu yerlerde 1 Haziran toplantıları DKB'nin kısa bir sürede ne denli kitleseleştirdiğinin açık bir göstergesi oldu. Binlerce annenin ve çocuğun katıldığı toplantılar DKB örgütlerinin en geniş kadın kitlesini barış, demokrasi, eşitlik mücadelesine kazanma ve onları yönlendirme yolunda kısa bir sürede son derece önemli ve kalıcı adımlar attığını gösterdi. Denilebilir ki, tüm bu bölgelerde başarısıyla hatırlanacak 1 Haziran toplantıları DKB'nin, demokratik kadın hareketinin gelişmesinde kendilerine düşen sorumluluğun tam anlamıyla bilincinde olan üyelerinin disiplin ve fedakârlıkları üzerinde yükseldi.

DKB'nin son toplantıları 9 Haziran'da *Bartın*, *İzmit*, *Burdur*, *Turhal*, *Bulancak* ve 10 Haziran'da *Aydın*, *Zonguldak*'ta yapıldı. Aralarında DKB şubelerinin henüz açıldığı ya da açılmakta olduğu yerlerin ağırlıkta olduğu bu toplantılarda köylere dek uzanan örnek ve başarılı çalışmaları bilinen DKB Aydın, Bartın ve İzmit şubelerinin yanısıra *Turhal*,

Bulancak, *Zonguldak* ve *Burdur*'daki 1 Haziran toplantılarının başarıları şube kuruluşlarının tamamlanmasını takiben yaygın birer örgütlenme potansiyelinin harekete geçirilebileceğinin göstergesi oldu.

DKB'nin 1 Haziran toplantıları bir yandan 1 Haziran Dünya Çocuk Günü'nü en geniş kitlelere maletmek ve çocukların sorunlarına sahip çıkmak yolunda önemli bir adımı oluştururken, diğer yandan DKB'nin kuruluşundan bu yana geçen kısa sürede katettiği büyük mesafeyi göstermesi açısından da önem taşıyordu. Toplantılarda yerel DKB örgütleri, örgütlenme bakımından olsun, ilerici, demokrat kişi ve kuruluşlarla ilişkiler ve kamuoyu oluşturma açısından olsun (genç bir örgüt olarak) kendilerinden beklenilenin çok üstünde bir gelişme içinde olduklarını gösterdiler. Gerçekten de kuruluşu ancak 3 ay öncesine uzanan genç DKB örgütü bu süre içerisinde açılan 20 şubesinin sağlam bir çalışma temeli üzerinde olduğunu kanıtladığı gibi, önümüzdeki günlerde bu şubelere yenilerinin hızla ekleneceğini de sergiledi.

1 Haziran toplantılarını, genel barış, demokrasi mücadelesi ile kadın ve çocukların talepleri doğrultusunda geniş bir kamuoyu yaratma platformu olarak yüzakıyla ve büyük bir başarı ile sonuçlandırırken DKB, kadınların demokratik örgütlenmesindeki boşluğu, bilimsel ilkelere kaynaklanan doğru örgütlenme anlayışı ve üyelerinin fedakâr çalışmalarıyla doldurmaya aday olduğunu bir kez daha, yurdun dört bir köşesinde gelişen ve yaygınlaşan örgütlenmesinin gücüyle kanıtladı.

Ve en önemlisi bu toplantılar, Türkiye demokratik kadın hareketinde grupçuluk izleyen eğilimlerin yurt çapındaki ve Anadolu düzeyindeki yalnızlıklarını ve bu yanlış tutumdan kaynaklanan aczlerini, pasifliklerini gözler önüne sererken, demokratik örgütlenme ilkelerine uyan ve biricik amacı geniş demokratik kadın potansiyelinin örgütlü birliğini sağlamak olan DKB'nin parlak geleceğini müjdeliyordu.

15-16 HAZİRAN'IN GETİRDİKLERİ

15 - 16 Haziran direnişi Türkiye işçi sınıfı mücadelesinin en önemli kilometre taşlarından birini oluşturur. 9 yıl önce Türkiye'de ilk kez işçi sınıfı görülmemiş bir şekilde yığınsal direnişini gerçekleştirmişti. Bu, Türkiye'de işçi sınıfının gücünü ve kararlılığını gösteren en somut olay olmuştur.

1968 yıllarında Türkiye tekeli sermayesi, emperyalist sistemin içine düştüğü bunalıma bağlı olarak derin bir ekonomik ve siyasi bunalım içine girmişti. Egemen güçler bu rahatsızlıklarını giderebilmek için çeşitli çareler arıyorlardı.

Yine aynı yıllarda, Türkiye'de demokratik hareket hızlı bir gelişme süreci içindeydi. İşçi sınıfımız ileri sendikal örgütü DİSK'i kurmuş ve giderek artan sayılarda DİSK çatısı altında saf tutmaya başlamıştı. Bu aynı zamanda işçi sınıfının mücadelesini niteliksel olarak etkiliyor ve grevler, direnişler, birbiri ardına patlak veriyordu. Öte yandan, geniş emekçi kitleleri kendi demokratik kitle örgütlerini kuruyorlar ve işçi sınıfının mücadelesinin yanında yer alıyorlardı.

Bir yandan ekonomik ve siyasi bunalım, öte yandan giderek gelişen işçi sınıfı ve emekçi halk hareketi, tekelleri tam anlamıyla kısılcın içine almıştı. Uzun yıllar hiç bir demokratik hakka tahammül edememiş egemen güçler, zaten kısıtlı olan demokrasiyi ortadan kaldırmak için hazırlıklar yapıyorlardı. Bu konudaki en önemli girişim 274 - 275 sayılı sendikalar yasasında yapılacak değişikliklerle, işçi sınıfının ileri sendikal hareketinin gelişmesinin engellenmesiydi. Egemen güçler böylece kendi bunalımlarını işçi sınıfının sırtına yıkarken, öte yandan, kendileri için iç açıcı olmayan demokratik gelişimi durdurmayı umuyorlardı.

Ancak işçi sınıfımız 15 - 16 Hazi-

ran'da egemen sınıfların oyunlarının karşısına dikilerek gerici emellere büyük bir direniş göstermişti.

Bu bakımdan 15 - 16 Haziran, işçi sınıfımızın tarihinde en büyük yığınsal direnişi ve gücünü somut olarak ortaya koyduğu bir olay olmuştur. Ve bu büyük olay, Türkiye işçi sınıfının mücadelesinin en önemli deneyimlerinden biri olarak tarihe geçmiştir.

15 - 16 Haziran işçi sınıfının mücadelesine büyük deneyimler kazandırırken bir çok gerçeği de somut olarak vurgulamaktaydı.

15 - 16 Haziran, işçi sınıfının bilimsel öğretilerini pratikte şaşmaz bir biçimde doğrulamıştır. O günlerde işçi sınıfı adına ortaya atılan fakat işçi sınıfının bilimine ve pratiğine ters düşen her türlü akım ve eğilime, 15 - 16 Haziran direnişi yadsınmayacak bir cevap vermiştir. Ve sınıf inkarcılığına, bilimi sulandıranlara karşı ağır bir darbe indirmiştir. İnceden inceye işçi sınıfına inançsızlığı dile getirenler, 15 - 16 Haziran direnişi karşısında şaşkına dönerek bu kez de işçi sınıfının bu kendiliğinden gelme hareketi karşısında «secdeye» kapanmışlardır. 15 - 16 Haziran'dan alınan en önemli derslerden birincisi, işçi sınıfının mücadele kararlığı, öncü olması ve potansiyel gücünü göstermesi olmuştur.

15 - 16 Haziran direnişinden çıkarılacak ikinci ders, siyasi bir hareketin işçi sınıfının merkezi otoritesi tarafından kotarıp, yönlendirilemediğinde nasıl kendiliğinden bir gelişmeye uğrayacağıdır. 15 - 16 Haziran direnişi, siyasi yönlendiricilikten yoksundu. Başka bir deyişle, somut bir program doğrultusunda ilerleyen bir hareket değildi. Öyleki 15 - 16 Haziran, siyasi yönlendiriciliği bir yana bırakılmı, merkezi anlamda sendikal yönlendirilmeden bile yoksundu. Direnişin hızla büyümesi karşısında o zamanki DİSK yöneticileri direnişe sahip çıkamamış-

lardı. Bu olay, işçi sınıfının bazı dönemlerde yönlendirme olmadan da harekete geçebileceğini gösteren en somut örneklerinden birini teşkil ediyordu. Fakat her kendiliğinden gelme hareketi gibi, 15 - 16 Haziran direnişi de o günkü siyasi talepleri dile getirmesine rağmen daha ileriye gidemeyen bir hareket halinde kaldı. 15 - 16 Haziran'da işçi sınıfımız somut siyasi talepleri ileri sürerek öne atıldı, kendi kendini örgütledi, yönlendirdi ve sonuçlarına da yine kendi sahip çıktı. Bu olgu işçi sınıfının mücadele gücünü, azmini, potansiyel gücünü gösterirken, daha ileri hedeflere doğru gitmeye henüz yeterli olmadığını da gösterdi.

Özetlersek, 15 - 16 Haziran, siyasi alanda işçi sınıfının örgütlü olarak mücadele etme zorunluğunu, başka bir deyişle, işçi sınıfının merkezi otoritesi sorununu gündeme getirerek bunu kalın çizgilerle vurgulamıştır.

16 Haziran'ın üzerinden 9 yıl gibi süre geçti ve bu süre içinde Türkiye'de pek çok önemli olaylar yaşandı. 12 Mart faşizmi, 977 seçimleri, DGM direnişleri, 20 Mart «faşizme ihtar eylemleri» de geride kaldı. Ancak, 9 yıl öncesine bugün arasında yine bazı benzerlikler bulunmaktadır. Geçen süre içinde işçi sınıfı ve emekçi halk hareketi siyasi otoriteye bağımlı olarak gelişmemiştir.

Kuşkusuz, bugün işçi sınıfı hareketi 9 yıl öncesine göre daha ileridir. Ancak, hareketin ileri düzeyde olması tek başına bir anlam taşımamakta ve siyasi hareketin tek bir merkezde birleştirilmesi sorununu daha da fazla dayatmaktadır.

Kısacası, bugün işçi sınıfının siyasi otoritesinin sağlanması görevi yine gündemde bulunuyor. Bunun başarılma yolunu ve yöntemini de 15 - 16 Haziran'ın 4. yılında kurulan TSİP gösteriyor.

9 yıl önce «varolan»lar, ancak otorite olamayanlar, tarihten hiç ders almadıklarını kanıtlayarak «bildiklerini okumaya» devam ediyorlar. Tarihte yaşanan önemli dönüm noktaları «hamaset» yapılarak değerlendirilemez. Fakat ne yazık ki 15 - 16 Haziran birçokları için «hamaset» dışında ele alınmıyor ve büyük tarihsel deneyimden ders çıkartılmaması için ne gerekiyorsa yapılıyor. Buna karşılık, TSİP, ideolojisiyle, politikasıyla ve örgütsel varlığı ile, 15 - 16 Haziran direnişinin ortaya koyduğu soruna, siyasi hareketin tek merkezde birleşmesi sorununa, bilime dayalı yegâne çözümü gösteriyor.

Birlik
Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Merkez Organı

Sahibi: Türkiye Sosyalist İşçi Partisi adına Ahmet Kaçmaz — Sorumlu Müdür: Ali Aktürk — Yönetim yeri: Parmakkapı Tel Sokak 2/4, Beyoğlu/İST. — Abone bedeli: 6 aylık: 225 TL, 1 Yıllık 450 TL, yurt dışı iki katıdır. Avrupa temsilciliği: Nilgün Doğançay — 6300 Giessen, 1 Postfach: 5322 Federal Almanya — Banka No: Nilgün Doğançay, Deutsche Bank Konto Nr: 020 - 1640 Giessen — Deutschland — Baskı: TEKŞEN OFSET — S.B.T.: 11 Haziran 1979